

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Fungování státní sociální podpory na příkladu Úřadu práce v Ostravě
Functioning of state social support on the example of the Labour Office in Ostrava

Student: Martina Kubaláková

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jiří Kovář

Ostrava 2011

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Martina Kubaláková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Fungování státní sociální podpory na příkladu Úřadu práce v Ostravě**
Functioning of State Social Support on the Example of the Labour Office in Ostrava

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Státní sociální podpora
 3. Úřad práce v Ostravě
 4. Fungování odboru státní sociální podpory Úřadu práce Ostrava
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

OCHRANA, F.; PAVEL, J.; VÍTEK, L. a kolektiv. *Veřejný sektor a veřejné finance*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 259 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
BŘESKÁ, N.; BURDOVÁ, E.; VRÁNOVÁ, L. *Státní sociální podpora*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 235 s. ISBN 978-80-7263-609-9.
KREBS, V. a kolektiv. *Sociální politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 542 s. ISBN 978-80-7357-585-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Jiří Kovář**

Datum zadání: 26.11.2010

Datum odevzdání: 11.05.2011

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 11. května 2011

.....
Martina Kubaláková

OBSAH

1 ÚVOD.....	1
2 STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA	3
3 ÚŘAD PRÁCE V OSTRAVĚ	15
4 FUNGOVÁNÍ ODBORU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY.....	26
5 ZÁVĚR.....	41

1 ÚVOD

Tématem bakalářské práce, která mi byla zadána, je fungování státní sociální podpory, jednoho z pilířů sociálního zabezpečení České republiky. Dávky státní sociální podpory odčerpávají ze státního rozpočtu po výdajích na důchody nejvíce peněz a jejich nárůst způsobuje prohlubování deficitu státního rozpočtu. Dnešek je obdobím sociálních reforem, ale je otázkou, zda jsou tyto kroky správné a zda nelze ušetřit prostředky nejen škrty v rozpočtech, ale i efektivnějším fungováním státní správy či důslednější kontrolou vládních výdajů. Neustále slyšíme o zneužívání sociálních dávek, ale podnikáme účinné kroky pro to, aby se zneužíváním zamezilo?

V bakalářské práci jsou využity mé poznatky získané studiem oboru Veřejná ekonomika a správa hlavně z oblasti financování, správy veřejného sektoru a sociální politiky. Jsou zde zdůrazňovány nejen ekonomické aspekty fungování státní sociální podpory, ale také aspekty právní, historické i politologické, jelikož vyplácené dávky ovlivňují nejen státní rozpočet, ale jsou používány i jako prostředek předvolební kampaně a samozřejmě ovlivňují i životní úroveň obyvatelstva.

Cílem práce je přiblížit fungování státní sociální podpory na základě odborné literatury a na základě analýzy vývoje dávek státní sociální podpory, metody komparace v časových řadách a metody dedukce zhodnotit vliv novelizací zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře na počty klientů odboru státní sociální podpory. Na základě zjištěných poznatků budou vymezeny problémy, se kterými se potýká odbor státní sociální podpory v Ostravě a budou předloženy možné návrhy jejich řešení.

Práce je shodně se zadáním bakalářské práce rozdělena do tří hlavních částí. První část (kap. 2) je obecná, charakterizuje sociální zabezpečení a jeho tři pilíře, jimiž jsou systém sociálního pojištění, systém sociální pomoci a systém státní sociální podpory. Dále se věnuje

orgánům a vývoji státní sociální podpory. Je zde popisováno období socialistického Československa i období vzniku státní sociální podpory a následné etapy jejího vývoje. Závěr této části je pak věnován konkrétním dávkám státní sociální podpory.

Druhá, praktická část (kap. 3) nás krátce seznamuje se sociální politikou a následně popisuje samotné fungování Úřadu práce v Ostravě. Charakterizuje jeho organizační strukturu, personální zabezpečení, zabývá se majetkem i ekonomickými ukazateli. V době zpracovávání bakalářské práce vznikl Úřad práce České republiky (1. 4. 2011) a Úřad práce v Ostravě se stal jeho krajskou pobočkou. V průběhu roku 2011 tak dojde ke změnám nejen v organizační struktuře, financování, ale i v personální základně. V době zpracovávání bakalářské práce teprve probíhala jednání o organizaci a o dalších činnostech jednotlivých úřadů, proto jsou v práci zachyceny pouze některé nové skutečnosti.

Třetí část (kap. 4) nás seznamuje s vlastním výkonem státní sociální podpory, zaměřuje se především na vývoj vyplacených prostředků a na způsob jejich kontroly. Jsou zde popisovány způsoby, jakými jsou dávky státní sociální podpory zneužívány i návrhy na zamezení či aspoň omezení tohoto neoprávněného čerpání.

V bakalářské práci jsou využity informace převážně z odborné literatury, zákonů obecně závazných předpisů a ze skript. Kvalitní a rozsáhlé informace jsou čerpány také z internetových stránek, především ze stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, z interních předpisů Úřadu práce v Ostravě i z denního tisku. V práci jsou také využity osobní poznatky zaměstnanců Úřadu práce v Ostravě.

V bakalářské práci je použita metoda analýzy vývoje dávek státní sociální podpory, metoda komparace v časových řadách a metoda dedukce.

2 STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA

Státní sociální podpora (dále jen SSP) je součástí našeho komplikovaného systému sociální péče, jež je hlavním článkem sociální politiky. Posláním sociální politiky státu je zprostředkování a garance solidarity mezi jeho občany. Spočívá na odpovědnosti státu a jeho aparátu vůči občanům, kteří jsou zdrojem schopnosti státu zabezpečovat v nutném rozsahu veřejné statky včetně služeb.

Sociální politika sleduje řadu cílů, přičemž za hlavní cíl lze označit spravedlivé rozdělení příjmů ve společnosti. Vzhledem k normativnosti pojmu spravedlnost je logické, že podoba sociální politiky je v každé zemi jiná. Severoevropské země kladou větší důraz na rovnost příjmů ve společnosti, zatímco anglosaské naopak považují přílišnou nivelizaci příjmů za škodlivou.

Evropský model společnosti je založený na vysokém stupni solidarity mezi občany, na vysokém stupni sociální ochrany a principu univerzality přístupu k sociální ochraně. I přes poměrně vyspělé systémy sociální ochrany se v Evropské unii nachází stále ještě skoro 80 milionů občanů pod hranicí chudoby¹. V rámci Lisabonské strategie bylo v roce 2000 rozhodnuto bojovat proti sociálnímu vyloučení a od roku 2001 přijímají členské státy své národní akční plány na odstraňování chudoby a sociální začleňování na národní, regionální a místní úrovni.

Návrat k tržnímu hospodářství započatý po pádu komunistického režimu v Československu v listopadu 1989 znamenal v průběhu posledních 15 let postupný obrat v koncepci sociální politiky. Paternalistický a výrazně arbitrární typ poskytované sociální péče nahradilo liberálnější pojetí, které akcentuje posílení možnosti příjemců takovéto péče rozhodovat se o jejím využití a způsobu čerpání. Rovněž byla posílena vymahatelnost práva na dostupnost sociální péče. Současný, komplikovaný systém sociální péče v České republice (dále ČR) je představován systémem sociálního zabezpečení.

¹ http://www.2010againstpoverty.eu/extranet/Eurobarometre_091216_CS.pdf.

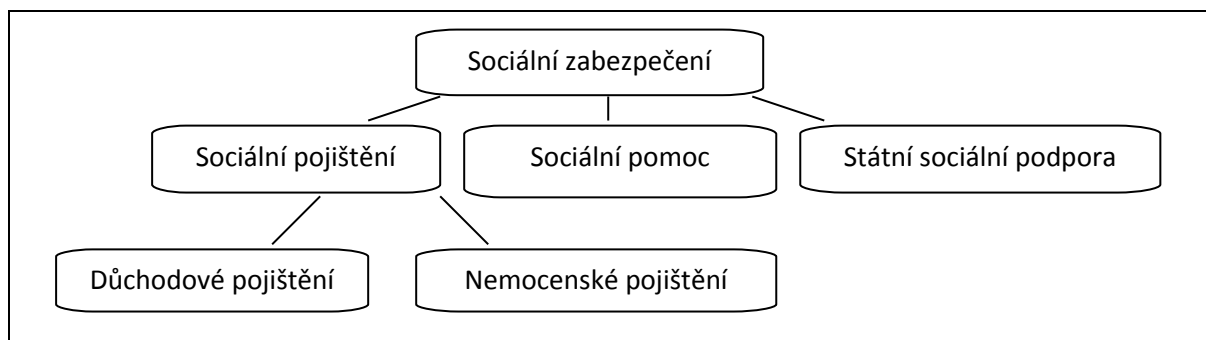
2.1 Systém sociálního zabezpečení České republiky

Sociálním zabezpečením v širším slova smyslu se rozumí podpora státu svým občanům při sociálních událostech. U některých událostí se předpokládá, že jsou dočasné, u jiných je naopak zřejmá jejich dlouhodobost nebo trvalost. Charakter události se pak zohledňuje ve formě pomoci, případně výši dávky, délce podpůrní doby apod. Stát v sociálních událostech své občany podporuje finančně, věcně nebo službou, aby tak zabránil sociálnímu napětí ve společnosti.

Systém sociálního zabezpečení je v České republice tvořen třemi pilíři (obr. 2.1):

- sociálním pojištěním,
- sociální pomoci,
- státní sociální podporou.

Obr. 2.1: Pilíře systému sociálního zabezpečení

Zdroj: Fachinelli, H. Sociální politika v EU, vlastní zpracování.

První pilíř - systém sociálního pojištění

Je fiskálně nejvýznamnějším prvkem českého sociálního zabezpečení. Zahrnuje základní povinné důchodové pojištění a nemocenské pojištění. V rámci systému se vedle pojistného na sociální zabezpečení vybírá i příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Důchodové pojištění

Účast na pojištění je povinná pro všechny lidi, kteří jsou v zaměstnaneckém poměru či jsou osobami výdělečně činnými. Ze základního důchodového pojištění se poskytují 3 typy důchodových dávek:

- 1) **Starobní důchod** - nárok na jeho čerpání vzniká, pokud pojištěnec přispíval do systému 25 let a dosáhl důchodového věku, nebo přispíval do systému 15 let a dosáhl aspoň 65 let věku. V důsledku stárnutí populace je hranice důchodového věku postupně zvyšována.

Dávka starobního důchodu je tvořena dvěma složkami, první složkou je základní výměra, která je pro všechny příjemce stejná a druhou složkou je procentní výměra, která je odvozena od výše předešlých příjmů. Starobní důchod může být pobírán také jako dočasně nebo i trvale krácený, pokud pojištěnec odejde do starobního důchodu dříve, než dosáhne důchodového věku.

- 2) **Invalidní důchod** - je určen pro pojištěnce, kteří buď zcela, nebo částečně ztratili v důsledku svého zdravotního stavu možnost získávat příjmy prací a zároveň určitou dobu přispívali do systému důchodového pojištění. Výpočet dávky je obdobný jako u důchodů starobních.

- 3) **Důchody vdovské a vdovecké a důchody sirotčí** - mají zajistit, aby vdova, vdovec nebo nezaopatřené dítě neupadli po smrti manžela, manželky nebo rodiče do chudoby. Vdovský či vdovecký důchod je vyplácen po dobu jednoho roku a jeho výše vychází z důchodu, který pobíral a nebo měl pobírat zemřelý/á a procentní složka je krácena koeficientem 0,5.

Sirotčí důchod je vyplácen nezaopatřenému dítěti, jemuž zemřel rodič a jeho výše vychází z důchodu, který pobíral a nebo měl pobírat zemřelý/á a procentní složka je krácena koeficientem 0,4.

Nemocenské pojištění

Jeho cílem je zajištění náhrady příjmů osobám, které se staly práce neschopnými. Podmínkou pro čerpání těchto dávek je účast v systému nemocenského pojištění, která je u zaměstnanců povinná, zatímco u osob samostatně výdělečně činných dobrovolná. Systém nemocenského pojištění je tvořen čtyřmi druhy peněžitých dávek:

- 1) **Nemocenské dávky** – jsou vypláceny osobám práce neschopným od 22. kalendářního dne jejich pracovní neschopnosti, maximálně však 380 kalendářních dnů.

2) Peněžitá pomoc v mateřství – jde o dávku poskytovanou rodiči, který je na mateřské dovolené a byl účasten systému nemocenského pojištění v posledních dvou letech po dobu aspoň 270 dnů.

3) Ošetrovné - je určeno pro zaměstnance, který ošetřuje nemocného člena domácnosti.

4) Vyrovňovací příspěvek v těhotenství mateřství – je určen zaměstnankyním, které byly z důvodu těhotenství, mateřství nebo kojení převedeny na jinou práci².

Pojištění v nezaměstnanosti

Slouží k překonání problémů souvisejících se ztrátou zaměstnání. Na podporu v nezaměstnanosti má občan nárok, pokud v předešlých třech letech alespoň 12 měsíců přispíval do systému důchodového pojištění, pokud byl evidován na úřadu práce a aktivně se snažil práci najít.

Délka čerpání podpory je 5 – 11 měsíců a to podle věku žadatele. Výše podpory vychází z předchozího čistého příjmu, maximální výše je však 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství.

Druhý pilíř - systém sociální pomoci

Tento systém je moderní formou pomoci osobám s nedostatečnými příjmy, motivující tyto osoby k aktivní snaze zajistit si prostředky k uspokojení životních potřeb. Pokud je osoba v hmotné nouzi, může si požádat o 3 druhy dávek:

1) Příspěvek na živobytí - je určen pro rodiny, jejichž příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí. Výše příspěvku se stanovuje jako rozdíl mezi živobytím osoby či rodiny a jejím příjmem, od kterého se odečtou přiměřené náklady na bydlení.

2) Doplatek na bydlení - řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby či včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory (viz, dále). Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení zůstala osobě či rodině částka živobytí.

3) Mimořádná okamžitá pomoc - je určena osobám, které se ne vlastní vinou ocitly v situaci, kterou je nutné okamžitě řešit. Touto situací může být živelní pohroma nebo

² <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/>.

nedostatek prostředků k uhrazení odůvodněných nákladů vznikajících v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí³.

Specifickým systémem je sociální pomoc, jejímž úkolem je zajistit dostatečné životní podmínky lidem, kteří se nemohou ze zdravotních důvodů o sebe postarat. Sociální pomoc je členěna do tří základních oblastí:

- 1) **Sociální poradenství**, které je obvykle specializované pro určitou cílovou skupinu či situaci, přičemž základní poradenství je nedílnou složkou všech sociálních služeb.
- 2) **Služby sociální péče** zahrnují služby, jejichž hlavním cílem je zabezpečovat lidem základní životní potřeby, které nemohou být zajištěny bez péče a pomoci jiné osoby.
- 3) **Služby sociální prevence** slouží zejména k předcházení sociálnímu vyloučení osob, které jsou ohroženy sociálně negativními jevy.

V rámci sociálních služeb jsou vypláceny speciální dávky, takzvané příspěvky na péči, které jsou určeny na nákup potřebných služeb. Výše příspěvku je závislá na věku příjemce a na míře jeho závislosti na pomoci od jiné osoby⁴.

Třetí pilíř - Státní sociální podpora

Systém státní sociální podpory je financovaný ze státního rozpočtu a jeho administrací jsou pověřeny státní orgány. Pro přiznání dávek z toho systému není nutné přispívat do veřejných rozpočtů. Státní sociální podporou se stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní potřeby dětí a rodin.

2.2 Orgány státní sociální podpory

Státní sociální podpora se řídí zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, jež byl již mnohokrát novelizován. Tento zákon při svém přijetí znamenal nejen sjednocení dosavadní roztržitosti právní úpravy vyjadřující podporu státu rodinám s dětmi, ale také sjednocení plátců těchto dávek. Původně o dávkách rozhodovaly okresní úřady, poté obecní úřady obcí s rozšířenou působností a od 1. dubna 2004 byly orgány SSP:

- úřady práce,

³ Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

⁴ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

- v hlavním městě Praze úřady městských částí určené Statutem hlavního města Prahy,
- krajské úřady,
- Magistrát hlavního města Prahy,
- Ministerstvo práce a sociálních věcí⁵.

Od 1. dubna 2011 vyřizuje žádosti o poskytování dávek SSP Úřad práce České republiky, jeho krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu, resp. jejich kontaktní pracoviště dle místa trvalého pobytu osoby, která uplatňuje svůj nárok na dávky. Odvolacím místem proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky jsou krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy.

2.3 Vývoj státní sociální podpory

Moderní stát se snaží odstranit "tvrdé" dopady tržní ekonomiky na sociálně slabší skupiny. Naše republika již prošla několika etapami vývoje a každá etapa se vyznačovala jinou sociální politikou. V následujících podkapitolách je popisováno období socialistického Československa či období vzniku Státní sociální podpory a následné etapy jejího vývoje.

2.3.1 Období socialistického Československa

Již v období socialistického Československa se stát staral o rodiny s dětmi a mladé lidi. Tyto státní pomoci se staly základem pro nynější dávky státní sociální podpory. V roce 1983 podporoval stát mladé rodiny:

- **mateřskou dovolenou**, která byla v délce 26 – 35 týdnů, žena dostávala v průběhu této dovolené 90 % čisté měsíční mzdy a to do roku věku dítěte,
- jednorázovou **podporou při narození dítěte** ve výši 2.000,- Kč na nákup vybavičky pro dítě,
- do 2 let věku dítěte mohla být žena **na další neplacené mateřské dovolené**, pečovala-li v této době o další dítě do 15 let, dostávala 600,- Kč měsíčně; pečovala-li o dvě děti ve věku do 2 let, pak pobírala 800,- Kčs měsíčně,
- **přídavky na děti**, jež se vyplácely na nezaopatřené děti, bez ohledu na výši jejich samostatného příjmu.

⁵ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Průměrná mzda v roce 1983 činila 2.789,- Kčs. Stát poskytoval i jiné formy pomoci mladým rodinám, například zvýhodněné půjčky, z nichž se při narození prvního dítěte odepisovalo 2.000,- Kčs a při každém dalším dítěti 4.000,- Kčs⁶. Pojetí některých dávek bylo v zásadě přejato do nového systému státní sociální podpory a jejich okruh se ještě rozšířil.

2.3.2 Státní sociální podpora po roce 1995

Nynější systém státní sociální podpory byl zaveden zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Zákon nabyl účinnosti částečně dnem 1. října 1995 a v plném rozsahu dne 1. ledna 1996. Ke dni 1. 2. 2011 má zákon již 54 novel. Některé změny měly pouze upřesňující charakter, jiné však znamenaly významný zásah do původního znění zákona. Ke změnám došlo jak v okruhu poskytovaných dávek, tak při jejich výpočtu, měnily se taktéž orgány, které o dávkách rozhodují a poskytují je.

SSP vyplácela původně tyto dávky: přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, příspěvek na dopravu, rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné. Z těchto dávek byly některé postupně zrušeny a jiné zavedeny.

Od 1. července 2004 došlo ke zrušení příspěvku na dopravu a **od 1. ledna 2005** ke zrušení zaopatřovacího příspěvku při výkonu vojenské základní služby nebo civilní služby. Ve stejném roce byla poslaneckou iniciativou do systému zařazena dávka náležející dětem umístěným do zařízení pro okamžitou pomoc. **V roce 2007** byl poskytnut příspěvek na školní pomůcky určený dětem nastupujícím do první třídy, ale již v příštím roce byla tato dávka zrušena.

Výpočty dávek v průběhu let také zaznamenaly výrazné změny. Zásadním způsobem se oproti původnímu pojetí změnilы podmínky nároku i výše příspěvku na bydlení a přídavku na dítě. Největšími změnami prošla dávka rodičovského příspěvku, u kterého byla nejdříve zavedena možnost výdělečné činnosti rodiče bez omezení nároku na dávku, zajistí-li rodič v době výdělečné činnosti péči o dítě jinou zletilou osobou; rozšiřovaly se postupně též možnosti umístění dětí v předškolních zařízeních bez ztráty nároku na dávku. Zásadní změnou bylo rozlišení výše této dávky podle doby jejího poskytování v závislosti na volbě rodiče. Změnami prošly rovněž pěstounské dávky, kde vedle odměny pěstouna v běžných případech existuje též odměna pěstouna ve zvláštních případech a výrazné jsou i změny ve výši porodného a v okruhu oprávněných osob pohřebného.

⁶ Čáp, V. Fakta o sociálně ekonomickém rozvoji Československa po roce 1945, s. 153-157.

V souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie začalo mít ve státní sociální podpoře přednost právo Evropské unie před právem vnitrostátním. Občané členských států Evropské unie a občané členských států Evropského hospodářského prostoru a jejich rodinní příslušníci jsou posuzováni ve vztahu k některým dávkám tak, jako by šlo o občany ČR.

K podstatným změnám v konstrukci systému státní sociální podpory došlo v souvislosti s **účinností zákona č. 261/2007 Sb.**, o stabilizaci veřejných rozpočtů. Především ve snaze redukovat celkovou výši výdajů systému z roku 2007 byla přijata řada úsporných opatření. Byla odstraněna každoroční automatická valorizace dávek, výše téměř všech dávek byla pevně stanovena. Byl posílen princip adresnějšího systému vyplácení dávek a přenos finanční podpory rodin s dětmi do daňové oblasti.

Poslední změny platné od 1. ledna 2011:

- **rodičovský příspěvek** - nezměnily se částky měsíčních výší, ale došlo ke změně délky pobírání základní a snížené výměry,
- **porodné** – na dávku má nyní nárok žena pouze při narození prvního živě narozeného dítěte a nově se posuzuje příjem rodiny,
- **sociální příplatek** – náleží nově pouze rodinám se zdravotně postiženým dítětem nebo když je aspoň jeden z rodičů dlouhodobě těžce zdravotně postižený nebo když jde o nezaopatřené dítě, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě nemocné,
- **příspěvek na bydlení** - změnily se částky stanovené zákonem pro určení nároku a výpočet výše dávky⁷.

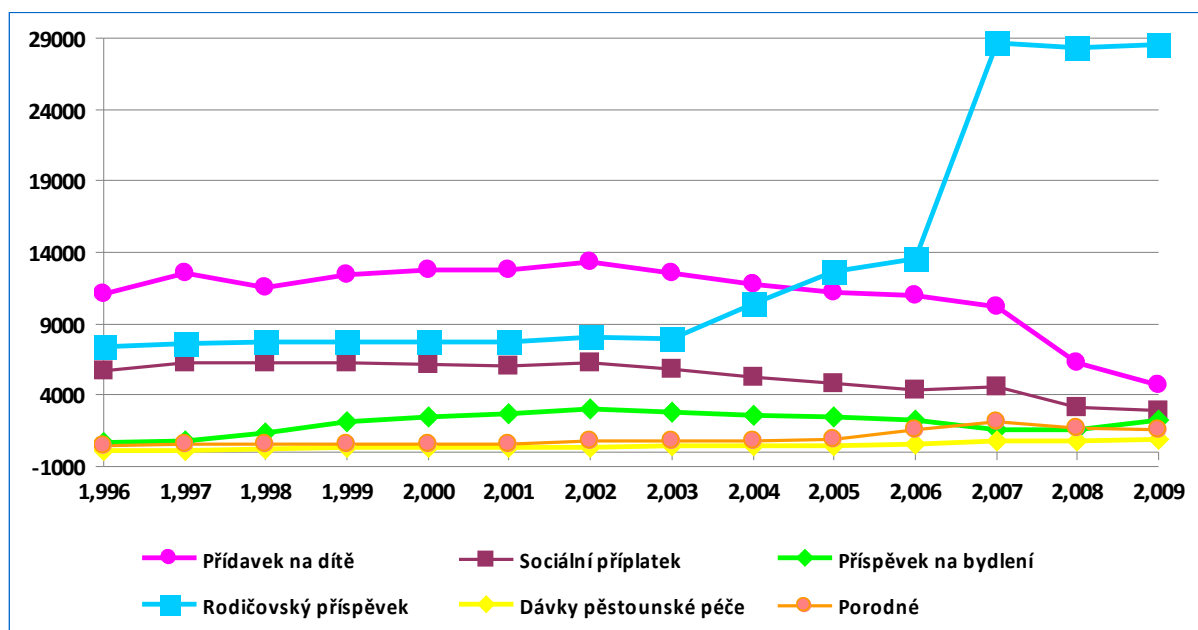
Jak tyto změny ovlivnily výši vyplácených dávek v průběhu let existence státní sociální podpory znázorňuje graf 2.1. Zatím se úpravy dávek projeví nejvýrazněji v roce 2008, a to prudkým vzestupem výdajů na rodičovský příspěvek a zároveň zřetelným poklesem přídatku na dítě. Po poslední úpravě zákona o státní sociální podpoře se předpokládá hlavně výrazný pokles počtu příjemců sociálního příspěvku a porodného a naopak lze předpokládat stále se zvyšující počet příjemců příspěvku na bydlení.

Z nové legislativy je patrná snaha o účelné vynakládání státní podpory tam, kde je skutečně potřeba. Změny zákona ale významně negativně ovlivní sociální situaci mnoha domácností a tak je otázkou, zda tento stav naopak ještě více nerozevře nůžky mezi

⁷ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

jednotlivými příjmovými skupinami. Pokud například porodné ztratí motivační charakter, může se to promítnout na negativním demografickém vývoji ČR, která bude stárnout a postupně vymírat.

Graf 2.1: Vývoj výdajů rozhodujících dávek státní sociální podpory (v tis. Kč)

Zdroj : Internetové stránky MPSV, <http://www.portal.mpsv.cz/>, vlastní zpracování.

2.4 Dávky státní sociální podpory

Dávky SSP jsou administrovány úřady práce a náklady na ně jsou kryty ze státního rozpočtu. Dávky je možné rozdělit na dvě skupiny, a to na **příjmově testované** a na **příjmově netestované**. Pokud se jedná o příjmově testovanou dávku, je posuzován příjem celé rodiny nebo všech osob, které jsou v bytě hlášeny k trvalému pobytu.

Do rozhodného příjmu jsou započítávány téměř všechny čisté příjmy členů rodiny a následně je tento příjem porovnáván s hodnotou životního minima (tab. 2.1), což je finanční částka, která ukazuje minimální společensky uznávanou hranici peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních potřeb.

Tab. 2.1: Částky životního minima od 1.1.2007 (platí i od 1.1.2011) v Kč za měsíc

jednotlivec	3126
první dospělá osoba v domácnosti	2880
druhá a další dospělá osoba v domácnosti	2600
nezaopatřené dítě ve věku	
do 6 let	1600
6 až 15 let	1960
15 až 26 let	2250

Zdroj: Internetové stránky MPSV, <http://www.portal.mpsv.cz/>, vlastní zpracování.

2.4.1 Příjmově testované dávky

Hlavní funkcí příjmově testovaných dávek je prevence propadu nízkopříjmových skupin do pásma chudoby a výrazného strádání. Mezi příjmy rozhodné pro nárok na dávky patří zejména příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, dávky nemocenského a důchodového zabezpečení a podpora v nezaměstnanosti. Mezi příjmově testované dávky patří přídavek na dítě, sociální příplatek a příspěvek na bydlení.

Přídavek na dítě - je základní dlouhodobou dávkou poskytovanou rodinám s nezaopatřenými dětmi. Nárok mají rodiny s příjmem do 2,4násobku životního minima. Přídavek na dítě je poskytován ve třech výších podle věku dítěte (tab. 2.2).

Tab. 2.2: Výše přídavku na dítě

Věk nezaopatřeného dítěte	přídavek na dítě v Kč měsíčně
do 6 let	500
6 – 15 let	610
15 – 26 let	700

Zdroj: Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Sociální příplatek – jeho cílem je pomáhat rodinám se zdravotně postiženým členem, krýt náklady spojené se zabezpečováním potřeb jejich dětí. Nárok na dávku je vázán na stanovenou hranici příjmů v rodině, která v předchozím kalendářním čtvrtletí musí být nižší než dvojnásobek životního minima rodiny. Na sociální příplatek mají nárok rodiny, kde rodiče pečují alespoň o jedno nezaopatřené dítě, které je dlouhodobě nemocné, dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené, nebo je-li alespoň jeden z rodičů dlouhodobě těžce zdravotně postižený nebo je nezaopatřeným dítětem, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě nemocné.

Porodné - jednorázově přispívá rodině s nízkými příjmy na náklady související s narozením prvního dítěte. Nárok je vázán na stanovenou hranici příjmů v rodině, která v kalendářním čtvrtletí předcházejícím narození dítěte musí být nižší než 2,4násobek životního minima rodiny. Výše porodného činí 13.000,- Kč na první živě narozené dítě. Narodí-li se s prvním živě narozeným dítětem další živě narozené dítě nebo děti, výše porodného činí 19.500,- Kč.

Příspěvek na bydlení – touto dávkou stát přispívá na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy. Nárok na dávku má vlastník nebo nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

2.4.2 Příjmově netestované dávky

Jejich úkolem je především kompenzace znevýhodnění, které rodinám vznikají v důsledku výchovy dětí či péče o jiné rodinné příslušníky. Vzhledem k tomu, že ke strukturálnímu znevýhodnění dochází u rodin všech sociálních a příjmových kategorií, neposuzují se zde příjmy rodiny. Mezi tyto dávky patří rodičovský příspěvek, porodné, pohřebné a dávky péstounské péče.

Nárok na **rodičovský příspěvek** má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině. Rodičovský příspěvek je stanoven ve čtyřech výměrách daných v pevných měsíčních částkách - zvýšené ve výši 11.400,- Kč, základní ve výši 7.600,- Kč, snížené ve výši 3.800,- Kč a nižší ve výši 3.000,- Kč.

Rodič si může zvolit čerpání rodičovského příspěvku po dobu dvou, tří nebo čtyř let. Volbou doby čerpání si rodič zároveň volí i k ní příslušnou výši příspěvku. U zdravotně postižených dětí má rodič nárok ode dne posouzení dítěte jako dítěte dlouhodobě zdravotně postiženého nebo dlouhodobě těžce zdravotně postiženého na rodičovský příspěvek v základní výměře 7.600,- Kč do 7 let věku dítěte, a to bez ohledu na dříve zvolenou možnost čerpání rodičovského příspěvku.

Pohřebné je určeno osobě, jež vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že zemřelá osoba měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR. Výše pohřebného je stanovena pevnou částkou 5.000,- Kč.

Dávkami pěstounské péče stát přispívá na potřeby spojené s péčí o dítě, o které se rodiče nemohou nebo nechtějí starat a které je svěřené do pěstounské péče. Mezi pěstounské dávky patří:

- 1) **Příspěvek na úhradu potřeb dítěte** - nárok na dávku má dítě svěřené do pěstounské péče a po jejím skončení nejdéle do 26 let, zůstane-li dítě nezaopatřené a ve společné domácnosti s bývalým pěstounem. Výše příspěvku na úhradu potřeb nezaopatřeného dítěte činí 2,3násobek životního minima dítěte, v případě zdravotního postižení se příspěvek zvyšuje.
- 2) **Odměna pěstouna** - je projevem společenského uznání osoby pečující o dítě v pěstounské péči. Pečuje-li pěstoun alespoň o 3 svěřené děti nebo o jedno svěřené dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II., III., IV., činí odměna pěstouna 5,5násobek životního minima jednotlivce, přičemž za každé další svěřené dítě se odměna dále zvyšuje.
- 3) **Příspěvek při převzetí dítěte** - jednorázové dávka přispívající na nákup potřebných věcí pro dítě, přicházející do rodiny. Výše příspěvku je stanovena pevnými částkami podle věku dítěte ve výši 8.000,- Kč, 9.000,- Kč a 10.000,- Kč.
- 4) **Příspěvek na zakoupení motorového vozidla** - náleží pěstounovi, který má v pěstounské péči nejméně čtyři děti. Příspěvek je poskytován ve výši 70 % pořizovací ceny vozidla, resp. ceny opravy vozidla, nejvýše však 100.000,- Kč⁸.

⁸ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

3 ÚŘAD PRÁCE V OSTRAVĚ

Úřad práce v Ostravě (dále ÚPO) oslavil v září loňského roku 20 let od svého založení. ÚPO byl zřízen Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky (dále MPSV) zakládací listinou ze dne 24. 8. 1990, která byla Rozhodnutím MPSV ze dne 1. 6. 1998 doplněna a změněna na zřizovací listinu. Od 1. dubna 2011 vznikl Úřad práce České republiky a ÚPO se stal jeho krajskou pobočkou.

3.1 Ostrava a její sociální problematika

Ostrava je třetím největším městem České republiky, k 1. 1. 2011 žilo ve správním obvodu statutárního města Ostravy 310 464 obyvatel a v dalších obcích správního obvodu Ostravy jako obce s rozšířenou působností 30 024 obyvatel.

Město Ostrava se dlouhodobě řadí k městům **s největší mírou nezaměstnanosti** v republice. Souvisí to hlavně s ukončením těžební činnosti ostravských dolů, restrukturalizací hutí a významných podniků v regionu. Výhled do budoucna nenaznačuje, že by v tomto směru mělo dojít k razantnímu obratu k lepšímu.

Moravskoslezskému kraji také patří **druhé místo mezi kraji v počtu Romů**. Žije zde stabilně zhruba pětina romské populace ČR. V městské části Ostrava–Vítkovice jsou opuštěné průmyslové objekty a zchátralé domy, v nichž bydlí početná skupina Romů. Většina z nich přišla ze Slovenska, jako nekvalifikovaná pracovní síla. Bohužel z důvodu restrukturalizace přišla většina z nich o práci a vzhledem k nízkému vzdělání téměř nemají možnost najít si práci novou. Romové se také svými sociálními problémy a kulturním prostředím do jisté míry liší od příslušníků majoritní společnosti a tato odlišnost vyvolává nedorozumění, napětí a nepřátelství, které vede až k vyloučení ze společnosti. Od těchto premis je odvozen počet lidí a rodin žijících na hranici a často i pod hranici životního minima, což s sebou přináší také rozsáhlé využívání systému státní sociální podpory a systému sociální péče.

Aktuálním problémem Ostravska je **zvyšování nájemného** v bytech společnosti RPG, která je největším soukromým vlastníkem nájemních bytů v České republice. Toto zvyšování nájemného způsobilo příliv žadatelů o dávky státní sociální podpory a pro některé občany může být dokonce likvidační.

Na řešení sociálních problémů se podílí celá řada organizací: Magistrát města Ostravy, městské obvody, příspěvkové organizace města i Moravskoslezského kraje, státní orgány, ale

i nestátní neziskové organizace a fyzické osoby. Následující kapitola je věnována fungování Úřadu práce v Ostravě, který řeší nejen problém nezaměstnanosti, ale prostřednictvím státní sociální podpory pomáhá rodinám v určitých sociálních situacích.

3.2 Organizační struktura ÚPO

Ředitelkou dřívějšího ÚPO a také dnešní krajské pobočky Úřadu práce České republiky (dále KP ÚP ČR) je Ing. arch. Yvona Jungová, kterou jmenuje a odvolává ministr práce a sociálních věcí ČR na návrh generálního ředitele PhDr. Kateřiny Sadílkové. Ředitelka jedná a podepisuje se jménem úřadu v záležitostech spadajících do působnosti jí řízeného útvaru s výjimkou případů, kdy k jednání je oprávněn pouze generální ředitel, nebo kdy si to generální ředitel nebo jiný nadřízený vedoucí zaměstnanec výslovně vyhradil.

Organizační struktura ÚPO byla do 31. 3. 2011 tvořena organizačními útvary, jimiž byl útvar ředitelky, odbory, pobočky a oddělení (příloha č. 8).

3.2.1 Útvar ředitelky

Do tohoto útvaru spadá kromě ředitelky také sekretariát, personální oddělení a interní auditor.

- **Sekretariát** - zabezpečuje veškeré administrativní, organizační, evidenční a písařské práce spojené s činností ředitelky.
- **Oddělení personální** - zajišťuje komplexně personální agendu a vzdělávání. Jeho úkolem je připravit podklady pro kolektivní vyjednávání a uzavírat kolektivní smlouvy.
- **Interní auditor** - zabezpečuje nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému na ÚPO.

3.2.2 Odbor kanceláře úřadu

Odbor se člení na oddělení exekucí a součinností, oddělení projektu SEZAM, tiskovou mluvčí, bezpečnost a ochranu zdraví při práci (dále BOZP) a požární ochranu (dále PO).

- Činnost **oddělení exekucí** je zaměřena především na vymáhání pohledávek na dávkách státní sociální a výživném, na provádění finanční exekuce srážkou z výplaty dávek státní sociální podpory, podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání, na vypracovávání návrhů na stanovení vyživovací povinnosti rodičům dětí svěřených do pěstounské péče. Oddělení

zabezpečuje součinnost s orgány státní správy a samosprávy a dalšími orgány a institucemi.

- **Oddělení projektu SEZAM** koordinuje činnosti při zpracování analýz, výkladů, studií a prognóz vývoje trhu práce ve vymezené územní působnosti a zabezpečuje zpracování a distribuci informačních materiálů zaměřených na služby úřadů práce pro zaměstnavatele.
- **Tisková mluvčí** připravuje podkladové materiály pro jednání krajských orgánů a institucí a pro porady ředitelů úřadů práce, zajišťuje komunikaci s veřejností.
- **BOZP a PO** zabezpečuje agendu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a civilní ochrany včetně školení, kontroly, vedení knih a předepsané dokumentace. Zajišťuje také ochranu utajovaných skutečností a vzdělávání zaměstnanců.

3.2.3 Odbor trhu práce

Odbor trhu práce metodicky a odborně řídí oblast aktivní politiky zaměstnanosti a analýz trhu práce včetně prognózování jeho vývoje. Spolupracuje s obcemi, státními orgány, odbory a dalšími institucemi regionálního významu. Odbor trhu práce je členěn na oddělení analýzy a prognóz a oddělení aktivní politiky zaměstnanosti.

3.2.4 Odbor ekonomický

Ekonomický odbor zabezpečuje prostředky nutné pro chod a činnost úřadu a organizuje práce s tím spojené. Odbor se dále člení na oddělení ekonomické a oddělení hospodářské správy. Tato oddělení zajišťují komplexní financování organizace, zabezpečují provoz budov, zabezpečovacích zařízení, ostrahy budov a dalších služeb, které souvisí s provozem budov. Dále se starají o zajišťování tiskopisů, spotřebního materiálu, drobného hmotného majetku, obstarávají opravy, údržbu a činnost autoprovozu.

3.2.5 Odbor poradenství

Odbor poradenství se člení na oddělení rekvalifikací a oddělení poradenství.

- **Oddělení rekvalifikací** organizuje, zabezpečuje a usměrňuje rekvalifikace uchazečů o zaměstnání včetně účasti ÚPO na rekvalifikacích zaměstnanců. K tomuto účelu zpracovává programy rekvalifikací, připravuje dohody

se vzdělávacími zařízeními, uchazeči o zaměstnání a zaměstnavateli a podle potřeby zpracovává příslušná opatření.

- **Oddělení poradenství** provádí individuální psychologické poradenství a bilanční diagnostiku za účelem doporučení vhodného směru rekvalifikace, volby povolání nebo zaměstnání.

3.2.6 Odbor kontrolní a právní

Jak už vyplývá z názvu, odbor kontrolní a právní se člení na kontrolní oddělení a oddělení právní.

- **Oddělení kontrolní** kontroluje dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů o zaměstnanosti, o státní sociální podpoře a ze zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a ukládá kontrolovaným osobám ve správním řízení pořádkové pokuty a vyřizuje odvolání proti rozhodnutí v této věci.
- **Oddělení právní** zajišťuje složité právní agendy zejména v oblasti vymáhání pohledávek ÚPO, poskytuje pracovněprávní poradenství občanů, zastupuje ÚPO u soudu.

3.2.7 Odbor informatiky

Odbor informatiky se člení na oddělení správy sítí a provozu integrovaného systému správy zaměstnanosti a oddělení správy sítí a provozu integrovaného systému státní sociální podpory. Obě oddělení organizují provoz výpočetních systémů, zajišťují komplexní obsluhu, zabezpečení počítačových sítí a spolupracuje na koncepci tvorby a architektury počítačových sítí po stránce HW i SW.

3.2.8 Odbor implementace ESF (Evropského sociálního fondu)

Odbor se člení na oddělení projektového řízení a oddělení finančního řízení. Tato oddělení zabezpečují proces administrace grantových schémat, vyhlašují výzvy k předkládání žádostí o finanční podporu z ESF. Dále provádějí registraci žádostí, zabezpečují i hodnocení projektů, uzavírání smluv s vybranými realizátory projektů, zabezpečují monitoring a finanční agendu včetně provádění kontroly.

3.2.9 Odbor státní sociální podpory

Odbor státní sociální podpory se člení na čtyři oddělení, kterými jsou kontaktní místo Ostrava – centrum, kontaktní místo Ostrava – jih, kontaktní místo Ostrava – západ a oddělení metodiky a Evropské unie. Činnosti toho odboru budou podrobněji popsány ve čtvrté kapitole.

3.2.10 Dislokovaná pracoviště ÚPO

ÚPO poskytuje své služby v oblasti zaměstnanosti obyvatelům prostřednictvím čtyř dislokovaných pracovišť, pobočkami Ostrava, Poruba, Zábřeh a Vítkovice (příloha č. 6). Občané se evidují na ÚPO podle správního obvodu, ve kterém mají svoje trvalé bydliště.

Od 1. 1. 2007 se na těchto pracovištích evidují také občané obce Stará Ves nad Ondřejnicí, Šenov, Václavovice, Vratimov, Klimkovice, Olbramice, Vřesina, Zbyslavice, Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota a Velká Polom. Z tabulky 3.1 můžeme vyčíst nejen kolik obyvatel mají jednotlivé správní obvody a kolik zaměstnanců je na jednotlivých pracovištích, ale i kolik obyvatel připadá na jednoho pracovníka.

Tab. 3.1: Srovnání poboček ÚPO podle počtu obyvatel.

	Počet obyvatel správního obvodu	Počet pracovníků	Počet obyvatel na 1 pracovníka
Pobočka Ostrava – Vítkovice	57 900	16	3 619
Pobočka Ostrava - Západ	111 600	16	6 975
Pobočka Ostrava - Jih	55 000	16	3 437
Pobočka Ostrava- Centrum	128 800	37	3 482

Zdroj: Vlastní zpracování.

Všichni občané se zdravotním postižením a mladiství uchazeči o zaměstnání se evidují pouze na pobočce Ostrava, bez ohledu na to, ve které části města nebo ve které obci správního obvodu ÚPO mají trvalé bydliště a proto má tato pobočka i více zaměstnanců.

Dislokovaná pracoviště se člení na oddělení rozhodování a evidence a oddělení zprostředkování zaměstnání, pobočka Ostrava má navíc oddělení zprostředkování zaměstnání osobám se zdravotním postižením.

Oddělení rozhodování a evidence poskytuje základní sociálně-právní informace v oblasti zaměstnanosti občanům a uchazečům, informuje o možnostech evidence uchazečů a zájemců o zaměstnání a provádí prvotní registraci uchazečů či zájemců.

Oddělení zprostředkování poskytuje zprostředkovatelské služby, právní a další poradenství dle povahy problému klienta a také provádí poradenský pohovor s uchazečem a zkoumá možnosti jeho uplatnění.

3.3 Návrh organizační struktury krajské pobočky ÚP ČR

Od 1. 4. 2011 je ÚPO krajskou pobočkou ÚP ČR, ale její organizační struktura teprve prochází fází návrhů a projednávání. Podle posledního návrhu se bude krajská pobočka členit na kancelář krajské pobočky, oddělení kontrolně právní, oddělení zaměstnanosti a oddělení nepojistných sociálních dávek. Kancelář krajské pobočky bude mít postavení buď odboru, oddělení nebo referátu. Součástí krajských poboček budou kontaktní pracoviště, které se člení na útvar zaměstnanosti a na útvar státní sociální podpory.

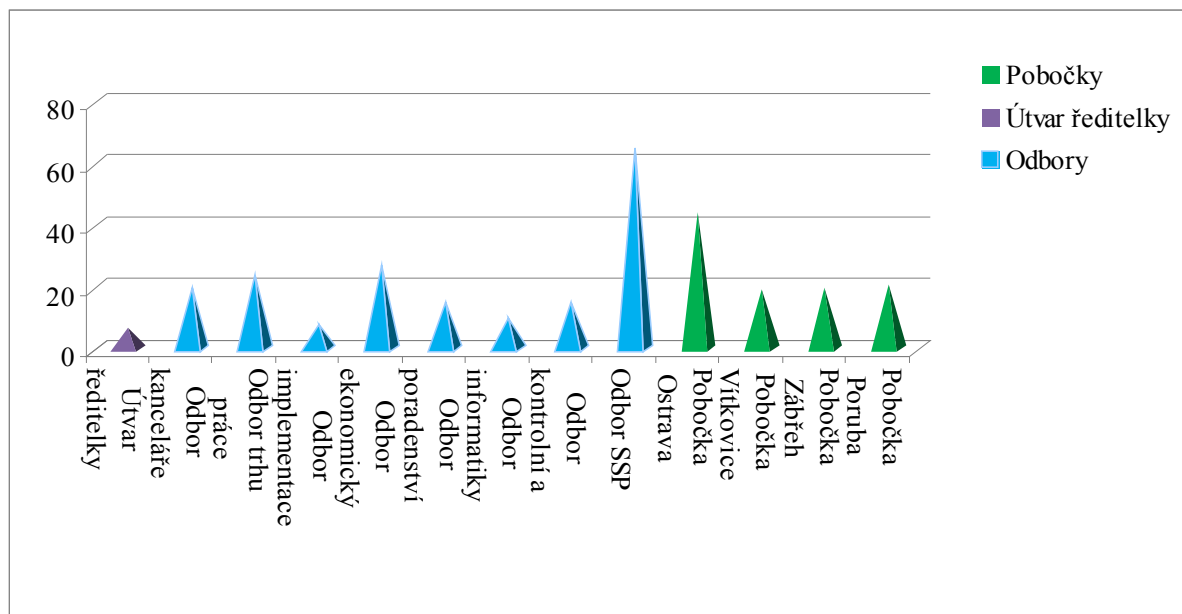
Kontaktními pracovišti krajské pobočky v Ostravě bude Ostrava, Bruntál (působí též v Osoblaze, v Městě Albrechtice a ve Vrbně pod Pradědem), Krnov, Rýmařov, Frýdek-Místek (působí též v Brušperku), Frýdlant nad Ostravicí, Třinec (působí též v Hnojníku), Karviná, Bohumín, Český Těšín, Havířov, Orlová, Nový Jičín, Bílovec, Frenštát pod Radhoštěm, Kopřivnice, Odry, Opava, Hlučín, Kravaře, Vítkov, Jablunkov⁹.

3.4 Personální zabezpečení

ÚPO má k 31. 3. 2011 celkem 295 zaměstnanců, z čehož je přibližně 90 % žen. Odborem s nejvyšším počtem zaměstnanců je odbor státní sociální podpory s 65 zaměstnanci a naopak nejmenší personální základnu vykazuje odbor implementace ESF s 8 zaměstnanci. Jak vidíme na obr. 3.1, nejsou rozdíly pouze mezi odbory, ale i mezi pobočkami. Pobočka Ostrava má 44 zaměstnanců, zatímco pobočky v Porubě, Vítkovicích a Zábřehu mají zaměstnanců jen kolem dvaceti.

Obr. 3.1: Počty zaměstnanců organizačních útvarů ÚPO k 1. 1. 2011

⁹ Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky.

Zdroj: Vlastní zpracování dle informací personálního oddělení ÚPO.

Od 1. ledna 2011 došlo na ÚPO ke zrušení několika pracovních míst v souvislosti s úspornými opatřeními. K dalším personální změnám dojde v letošním roce z důvodu vzniku ÚP ČR a následných reorganizačních změn. Od 1. 4. 2011 má krajská pobočka 1.110 systemizovaných míst, ale ještě v tomto roce se předpokládá jejich výrazné snížení.

3.4.1 Vzdělávání zaměstnanců

Ucelený systém vzdělávání zaměstnanců ÚPO je zabezpečován v rámci přijímacího řízení, adaptačního procesu a dalšího vzdělávání zaměstnanců. Přijímací řízení je výchozí fází celého systému vzdělávání zaměstnanců. Zahrnuje především personální činnosti související s uzavíráním pracovního poměru. V úvodních pohovorech je zájemce zaměstnání na ÚPO informován ze strany personálního oddělení, popřípadě vedoucím zaměstnancem útvaru, o charakteru jeho budoucí práce a o požadavcích, které na něj budou kladeny.

Adaptační proces navazuje bezprostředně na přijímací řízení a končí zapracováním zaměstnance a ověřením jeho schopností k samostatnému výkonu funkce. Adaptační proces se skládá ze čtyř částí. V první části je pracovník seznámen s organizací a normami ÚPO, se zásadami odměňování a sociálními možnostmi úřadu. V této části adaptačního procesu je zaměstnanec také proškolen z oblasti bezpečnosti práce a požární ochrany. V druhé části zaměstnanec poznává hlavní činnosti úřadu práce a činnosti, které navazují na jeho práci. Nový zaměstnanec je povinen se seznámit se všemi útvary na ÚPO. Souběžně s druhou částí dochází k postupnému "vtažení" zaměstnance do plnění pracovních úkolů a do pracovního kolektivu. Na konci zkušební doby dojde k vyhodnocení adaptačního procesu z hlediska jeho

úplnosti, průběhu a výsledků s návrhem na další vzdělávací trénink zaměstnance, popřípadě na ukončení jeho pracovního poměru ve zkušební době.

ÚPO dále **pečuje o prohlubování znalostí a odborných vědomostí svých zaměstnanců** účastí na krátkodobých kurzech a školeních, jejichž obsah je v souladu s jejich pracovní náplní. Zaměstnancům, kteří dosahují nadprůměrných pracovních výsledků a úřad má mimořádný zájem na jejich pracovním růstu, přičemž s nimi perspektivně počítá na náročnější funkci, umožní úřad zvýšení kvalifikace studiem na vyšších odborných a vysokých školách.

3.4.2 Péče o zaměstnance

ÚPO věnuje péči o zaměstnance velkou pozornost. Zaměstnanci mají nárok například na **5 kalendářních týdnů dovolené** nebo na **stravenky** ve výši 50,- Kč, kde 23,- Kč je hrazeno z fondu kulturních a sociálních potřeb (dále FKSP). Z FKSP je dále přispíváno zaměstnancům na kulturu, sport a rekreaci ve formě poukázek, jejichž hodnota závisí na výši rozpočtu na platy pro daný rok. V letošním roce bohužel výše rozpočtu nedovoluje poskytnutí těchto poukázek. Zaměstnancům se také poskytují **peněžitě dary** při pracovním výročí celkové doby zaměstnání v trvání 25 let a každých dalších 5 odpracovaných let ve výši 1.500,- Kč, při dovršení 50 let věku ve výši 4.000,- Kč a při odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu ve výši 5.000,- Kč. ÚPO poskytuje svým zaměstnancům odměnu při získání bronzové Jánského plakety ve výši 1.000,- Kč, při získání stříbrné Jánského plakety ve výši 1.500,- Kč a odměna ve výši 3.000,- Kč je vyplácena při získání zlaté Jánského plakety nebo při získání zlatého kříže 1., 2. a 3. třídy.

Z FKSP lze poskytnout **jednorázovou sociální výpomoc** až 15.000,- Kč zaměstnancům, popřípadě jejich nejbližším pozůstalým, v mimořádně závažných případech a při řešení složitých neočekávaných situací. Na základě písemné smlouvy lze zaměstnancům poskytnout k překlenutí tíživé finanční situace **bezúročnou půjčku** až do výše 20.000,- Kč se splatností do 5 let od uzavření smlouvy o půjčce. Při skončení pracovního poměru musí být zbytek půjčky splacen do šesti měsíců ode dne jeho skončení, pokud se ÚPO se zaměstnancem nedohodne jinak.

V rámci zkvalitňování péče o zaměstnance, uzavřel ÚPO **Smlouvu o spolupráci s Čedokem, a.s.**, jejíž předmětem je jak seznamování zaměstnanců se zvýhodněnými tuzemskými a zahraničními zájezdy z katalogů Čedoku, tak i poskytování slev pro zaměstnance a doprovodné osoby, které cestují spolu se zaměstnanci.

3.5 Materiálně-technická základna ÚPO

Úřad práce v Ostravě hospodaří s majetkem v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškou č. 505/2002 Sb., a v souladu s řídícími akty MPSV. Inventarizace majetku je prováděna v souladu s výše uvedenými právními předpisy a průběh její realizace je upraven interním předpisem ÚPO.

Dlouhodobý majetek se dělí na dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý hmotný majetek a sleduje se v samostatné evidenci majetku, neboli operativní evidenci.

Dlouhodobým nehmotným majetkem (tab. 3.2) jsou majetkové položky s dobou použitelnosti delší než jeden rok, u kterých ocenění převyšuje částku 60.000,- Kč. V podmínkách ÚPO se rozumí dlouhodobým majetkem zejména software. Za dlouhodobý nehmotný majetek se dále považuje technické zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku, jehož ocenění převyšuje částku 60.000,- Kč v rámci jednoho účetního období.

Drobným dlouhodobým nehmotným majetkem jsou majetkové položky, jejichž doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění jedné položky je v částce 7.000,- Kč a vyšší a nepřevyšuje částku 60.000,- Kč.

Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek je majetek, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok, bez ohledu na výši ocenění.

Tab. 3.2: Nehmotný majetek

Číslo účtu	výše ocenění jedné položky v tis. Kč	Kč
013	převyšuje 60 tis. Kč	4 600 049
018	vyšší než 7 tis. a nepřevyšuje 60 tis. Kč	4 871 839
986	nižší než 7 tis. Kč	628 630
Celkem		10 100 518

Zdroj : Internetové stránky ÚPO, http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info.

Dlouhodobým hmotným majetkem jsou:

- pozemky, bez ohledu na výši ocenění, pokud nejsou zbožím,
- kulturní předměty, bez ohledu na výši ocenění,
- stavby, bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti.

Drobný dlouhodobý hmotný majetek (tab. 3.3) obsahuje movité věci, popřípadě soubory majetku, kterou jsou charakterizovány samostatným technicko-ekonomickým určením, s dobou použitelnosti delší než jeden rok a ocenění jedné položky je v částce

3.000,- Kč a vyšší a nepřevyšuje částku 40.000,- Kč. Za **drobný hmotný majetek** se považují vždy:

- předměty z drahých kovů, bez ohledu na výši pořizovací ceny, jde-li o kulturní hodnoty,
- věci pořízené formou finančního leasingu nebo převzaté bezúplatně, u kterých ocenění nepřevyšuje částku 40 000 Kč.

Ostatní dlouhodobý hmotný majetek obsahuje zejména dospělá zvířata, a to bez ohledu na výši ocenění a ložiska nevyhrazeného nerostu, jako součást vkladem nabytého pozemku. Za dlouhodobý hmotný majetek se dále považuje technické zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku nebo drobného dlouhodobého majetku, jehož ocenění převyšuje částku 40.000,- Kč v rámci jednoho účetního období¹⁰.

Tab. 3.3: Hmotný majetek

Č.účtu	HM	Výše ocenění jedné položky	Kč
021	Stavby, budovy	bez ohledu na ocenění	82 401 860
031	Pozemky	bez ohledu na ocenění	288 717
02260	Automobily	převyšuje 40 tis.Kč	1 454 622
02250	Stroje, přístroje, zařízení	převyšuje 40 tis.Kč	24 172 470
02800	Stroje, přístroje, zařízení	vyšší než 3 tis. a nepřevyšuje 40 tis.Kč	26 069 703
985	Drobný hmotný majetek	nižší než 3 tis. Kč	911 795
C e l k e m			135 299 167

Zdroj : Internetové stránky ÚPO, http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info.

Významnými položkami hmotného majetku ÚPO jsou budovy, ve kterých se nachází pobočky Centrum, Poruba a Vítkovice a rovněž pozemky, na nichž jsou tyto objekty postaveny. Pobočka Zábřeh a všechna kontaktní místa SSP se pak nacházejí v pronajatých objektech, což ÚPO výrazně finančně zatěžuje.

V majetku úřadu je také vozový park, jež tvoří dva automobily značky Škoda Felicia a dva automobily značky Škoda Octavia. Pro tato vozidla jsou pronajata parkovací místa v podzemních garážích Integrovaného domu na ulici 30. dubna. Služební vozidla ÚPO jsou využívána zejména pro zajištění provozu a běžné zásobování detašovaných pracovišť, pro přepravu pošty, peněžní hotovosti, cenin a pracovní cesty zaměstnanců.

¹⁰ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

3.6 Ekonomika ÚPO

Úřad práce v Ostravě hospodaří s prostředky státního rozpočtu a musí dbát, aby plnil určené úkoly co nejhospodárnějším způsobem. Budoucí veřejný výdaj musí být před schválením posouzen kritérii, která jsou označována jako 3E (Economy, Efficiency, Effectiveness = hospodárnost, efektivnost, účelnost) a slouží jako nástroj vedoucího orgánu veřejné správy k pozitivnímu ovlivňování hospodaření.

Nejvyšší položkou v oblasti příjmů ÚPO (tab. 3.4) jsou převody z rezervního fondu a byly určeny zejména na financování projektů ESF, na financování výdajů aktivní politiky zaměstnanosti (dále APZ) a na financování rozpočtem nezajištěných mandatorních výdajů – dávek SSP.

Tab. 3.4: Rozpočet ÚPO 2010 (v tis. Kč)

Úřad práce v Ostravě	Schválený rozpočet k 1. 1. 2010	Upravený rozpočet k 31. 12. 2010
Příjmy	34 108	40 108
Výdaje celkem, v tom	2 361 588	2 515 650
- dávky státní sociální podpory	1 530 000	1 540 000
- podpory v nezaměstnanosti	431 000	421 000
- aktivní politika zaměstnanosti	189 622	299 494
- výdaje spojené s realizací zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti	5 000	13 000
- příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením	60 000	95 510
- ostatní výdaje organizací státní správy	145 966	146 646

Zdroj: Rozpočet ÚPO, vlastní zpracování.

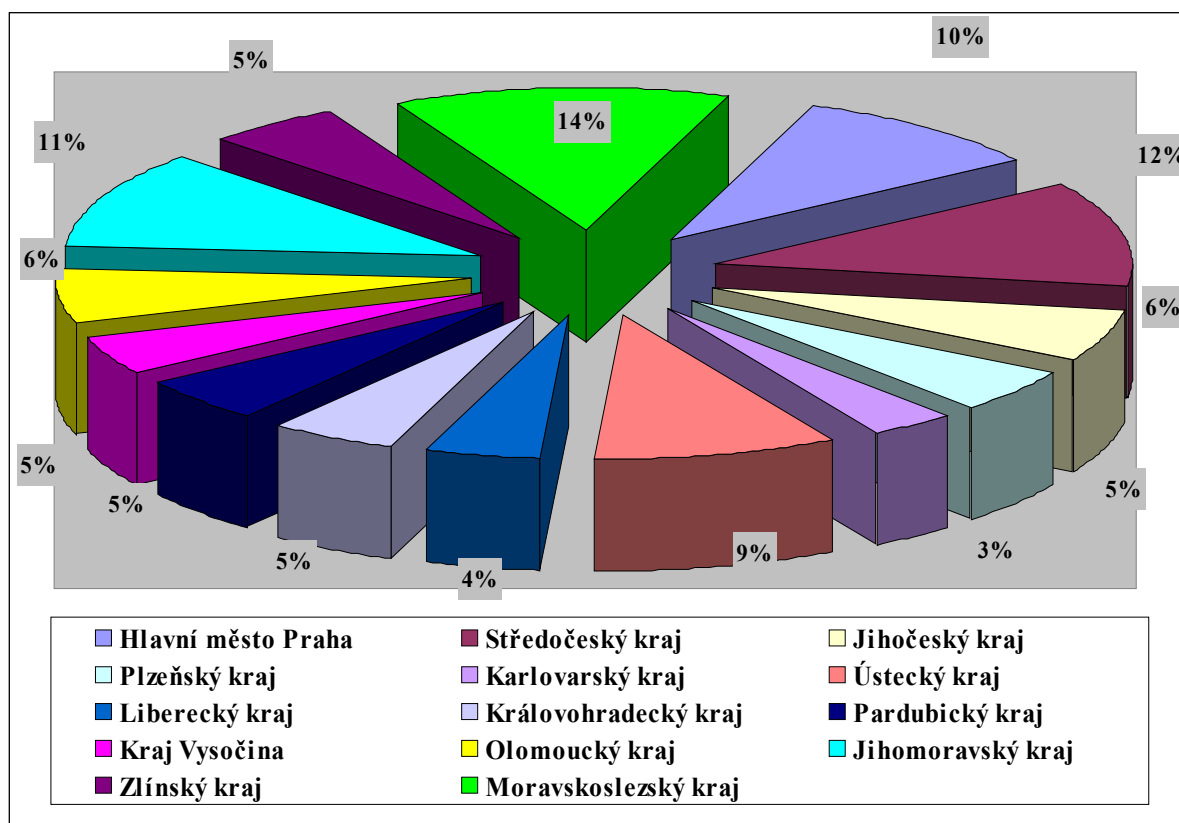
Schválený rozpočet příjmů pak byl plněn především vratkami neoprávněně přijaté podpory v nezaměstnanosti, v rekvalifikaci, úhradou finančních prostředků vynaložených podle zákona č. 118/2000 Sb. o insolventci, vratkami přeplatků na dávkách SSP, vratkami příspěvků APZ.

Nejvyšší položkou v oblasti výdajů ÚPO (tab. 3.4) jsou vyplácené dávky státní sociální podpory, které tvoří skoro 65 % celkových výdajů. Druhou významnou položkou je podpora v nezaměstnanosti, která však vzhledem k celkovým výdajům představuje „pouhých“ 18 % a na aktivní politiku zaměstnanosti je určeno jen asi kolem 8 % z celkových výdajů. Vysokou částkou jsou i ostatní výdaje, kam patří nejen platy zaměstnanců, platby za provedenou práci, ale i povinné pojistné placené zaměstnavatelem.

4 FUNGOVÁNÍ ODBORU STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY

Moravskoslezský kraj je krajem s nejvyššími výdaji na dávky státní sociální podpory (graf 4.1). Kromě Úřadu práce v Ostravě působí v rámci Moravskoslezského kraje také Úřad práce v Bruntále, v Karviné, v Novém Jičíně, ve Frýdku-Místku a v Opavě. Tyto úřady se staly od 1. 4. 2011 kontaktními pracovišti krajské pobočky ÚP ČR, který se vytvořil z ÚPO. V roce 2009 bylo v Ostravě vyplaceno 662 201 dávek a výdaje na tyto dávky dosáhly celkové výše 1.531.106,- Kč, což je přes 28 % celkových výdajů na dávky v celém Moravskoslezském kraji.

Graf 4.1: Výdaje na dávky SSP podle krajů v roce 2009 (v %)

Zdroj: Internetové stránky MPSV, <http://www.portal.mpsv.cz/>, vlastní zpracování.

4.1 Kontaktní místa SSP

Rozloha města Ostravy a také počet jeho obyvatel jsou hlavní důvody, které vedly k vytvoření více kontaktních míst pro příjem žádostí o dávky státní sociální podpory. V Ostravě byla zřízena tři kontaktní místa (příloha č. 5), jejichž působnost je vymezena místem trvalého pobytu žadatele.

V Integrovaném domě, který se nachází v Moravské Ostravě na ulici 30. dubna, mohou o dávky státní sociální podpory žádat občané, jejichž trvalý pobyt je v některém z těchto městských obvodů: Moravská Ostrava a Přívoz, Slezská Ostrava, Vítkovice, Mariánské Hory a Hulváky, Petřkovice, Lhotka, Hošťálkovice, Michálkovice, Radvanice a Bartovice, Zábřeh, Šenov a Václavovice. V Integrovaném domě se kromě již uvedeného kontaktního místa nachází také kancelář vedoucího odboru státní sociální podpory, kancelář hlavního metodika, ale také podatelna, oddělení ekonomiky i oddělení správy sítí a provozu integrovaného systému státní sociální podpory. Na tomto kontaktním místě mohou občané podat své žádosti na 9 přepážkách, na kterých se střídá 18 dávkových specialistů. Kontrolu podaných žádostí a odsouhlasení dávek k výplatě provádí 6 metodiků.

Druhým pracovištěm ostravského odboru SSP je kontaktní místo pro západ města, nacházející se v Ostravě-Mariánských horách, na Hudební ulici. Zde mohou žádat o dávky SSP občané, jejichž trvalý pobyt je v městském obvodu Poruba, Pustkovec, Nová Ves, Krásné Pole, Martinov, Polanka nad Odrou, Svinov, Třebovice, Plesná, nebo obcích Čavisov, Dolní a Horní Lhota, Velká Polom, Klimkovice, Olbramice, Vřesina a Zbyslavice. Na tomto pracovišti se o klienty stará 10 dávkových specialistů a 3 metodici.

Třetím pracovištěm odboru SSP je kontaktní místo pro jih města, které se nachází v budově Vítkovických staveb v Ostravě-Vítkovicích na ulici Na Obvodu. Toto pracoviště je určeno pro žadatele o dávky státní sociální podpory, jejichž trvalý pobyt je v městském obvodu Dubina, Ostrava-Hrabůvka, Ostrava-Výškovice, Stará Bělá, Nová Bělá, Proskovice, Hrabová a obcích Vratimov a Stará Ves nad Ondřejnicí.

I na tomto kontaktním místě pracuje 10 dávkových specialistů a 3 metodici.

Z tabulky 4.1 můžeme vyčíst nejen kolik obyvatel mají jednotlivé správní obvody a kolik zaměstnanců je na jednotlivých pracovištích, ale i kolik obyvatel připadá na jednoho pracovníka.

Tab. 4.1: Srovnání kontaktních míst SSP v Ostravě podle počtu obyvatel.

	Počet obyvatel správního obvodu	Počet pracovníků	Počet obyvatel na 1 pracovníka
Kontaktní místo Ostrava - Západ	112 200	13	8 630
Kontaktní místo Ostrava - Jih	91 800	13	7 061
Kontaktní místo Ostrava - Centrum	149 300	24	6 220

Zdroj: Vlastní zpracování.

Všechna pracoviště jsou v pronajatých objektech, což způsobuje řadu problémů. Nelze například provést žádné stavební úpravy, které by zlepšily pracovní podmínky zaměstnanců. Všechna pracoviště se potýkají v létě s vysokými teplotami, které dělají problémy nejen pracovníkům, ale i samotným klientům. Klimatizace je totiž pouze na jednom pracovišti a v ostatních objektech nejsou dokonce v oknech ani žaluzie. Kontaktní místo v Mariánských horách se potýká také s nedostatkem prostoru. Ve velmi malých kancelářích jsou vždy dvě pracovnice, což například při vyřizování dávek početnějšími rodinami způsobuje obrovské problémy.

Úřední hodiny pro styk s veřejností jsou jednotné na všech kontaktních místech, a to v pondělí a ve středu od 8:00 do 17:00 hodin a v úterý a ve čtvrtek od 8:00 do 13:00 hodin.

V neúředních dnech jsou žádosti postupně elektronicky zpracovávány tak, aby byly vyplaceny nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, za který náležely.

4.2 Vývoj vyplacených dávek SSP v Ostravě v letech 2006 - 2010

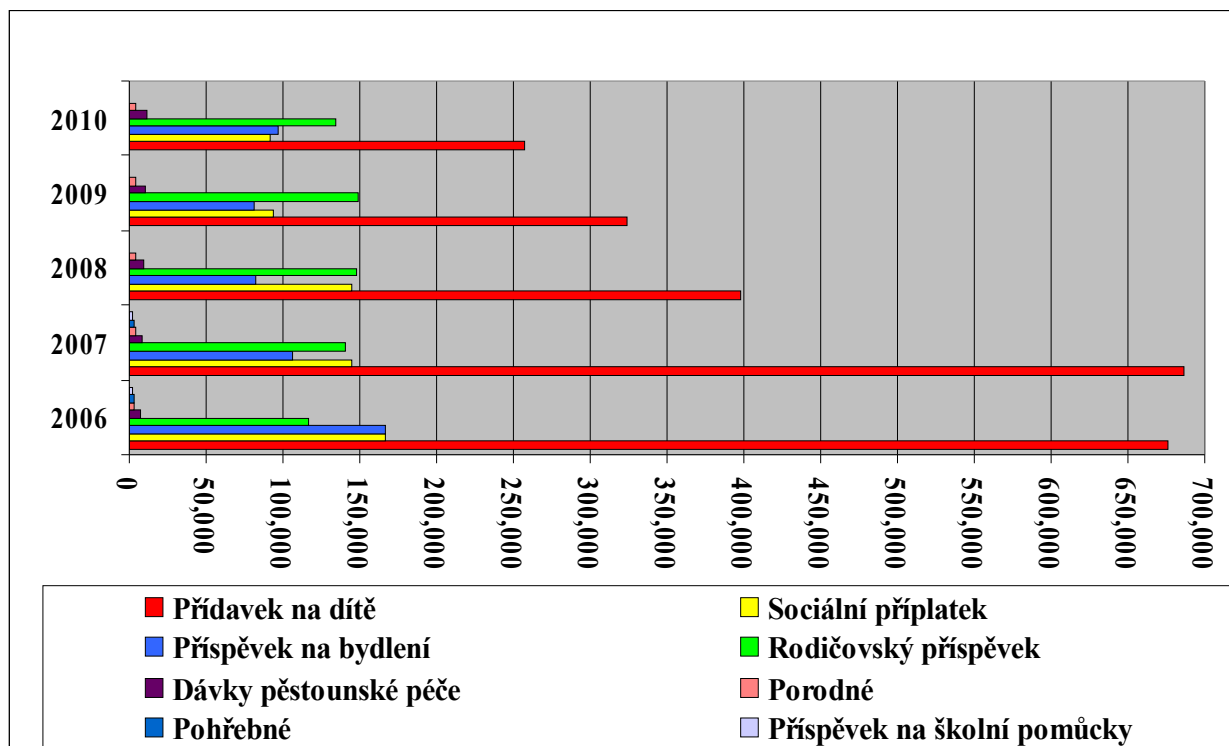
Počet vyplacených dávek se v průběhu posledních pěti let výrazně měnil, což dokládá graf 4.2. Tyto změny byly způsobeny novelami zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, z nichž některé měly pouze upřesňující charakter, ale jiné znamenaly významný zásah do původního znění zákona.

Novelou z roku 2006 byla zavedena nová dávka, kterou byl příspěvek na školní pomůcky určená dětem nastupujícím do první třídy. Podle této právní úpravy však byl příspěvek poskytnut pouze v roce 2007, neboť dávka byla zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů zrušena.

Přídavek na dítě byl po novele zákona v březnu 2006 poskytován v závislosti na výši příjmu rodiny za kalendářní rok ve třech výších, přičemž výše dávky byla stanovena násobkem částky životního minima dítěte dle věku dítěte. Při příjmu nad 4násobek životního minima rodiny dávka nenáležela. S valorizací částek životního minima docházelo i k automatické valorizaci přídavku na dítě.

Od 1. ledna 2008 byl odstraněn automatický valorizační mechanismus a přídavky jsou vypláceny v pevné výši, která je diferencovaná podle věku dítěte. Podmínkou pro nárok na přídavek je příjem do 2,4násobku životního minima rodiny, což způsobilo v roce 2008 prudký pokles vyplacených dávek, který se nadále prohlubuje. V roce 2010 tak bylo poskytnuto o 417 945 dávek méně, než v roce 2006.

Graf 4.2: Počet příjemců dávek SSP v období 2006 – 2010

Zdroj: Vlastní zpracování dle <http://www.portal.mpsv.cz/>.

Sociální příplatek reagoval především na změnu hranice příjmů. Snížení hranice příjmů rodiny od 1. 1. 2008 z 2,2 na 2násobek částky životního minima rodiny se projevilo také snížením počtu vyplácených dávek. V roce 2010 tak bylo vyplaceno o 74 700 dávek sociálního příplatku méně, než v roce 2006.

Od 1. 1. 2011 mají nárok na sociální příplatek pouze rodiny, kde rodiče pečují alespoň o jedno nezaopatřené dítě, které je dlouhodobě nemocné, dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené, nebo je-li alespoň jeden z rodičů dlouhodobě těžce zdravotně postižený nebo je nezaopatřeným dítětem, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě nemocné. Podmínkou pro nárok na dávku je zároveň příjem do dvojnásobku životního minima rodiny. V souvislosti s touto změnou se očekává v tomto roce opět výrazný pokles příjemců této dávky.

Příspěvek na bydlení prošel významnou změnou v roce 2007. Tato změna souvisí se zásadní změnou konstrukce životního minima, které již neobsahuje částky považované za potřebné k zajištění nákladů na domácnost. V nové konstrukci příspěvku na bydlení výše dávky závisí na skutečných nákladech na bydlení, které mají však svoje limity. Výše

zmiňované změny se projevily již v roce 2008, kdy bylo poskytnuto o 24 198 dávek méně oproti předešlému roku. V dalších letech se počty vyplacených dávek ustálily, ale od roku 2010 dochází opět k jejich postupnému zvyšování. Zvyšující tendenci lze očekávat i v následujících letech z důvodu plánovaného zvyšování nájemného nejen již ve zmiňovaných RPG bytech.

Dávka **rodičovský příspěvek** a **porodné** také prošly zásadními změnami, které se však doposud neprojevily v počtu vyplacených dávek, ale hlavně nárůstem výdajů na tyto dávky. Rodičovský příspěvek je tak dosud nejnákladnější dávkou systému SSP. Výrazný pokles příjemců porodného očekáváme v letošním roce, jelikož podle poslední novelizace zákona má na tuto dávku pouze žena při narození prvního živě narozeného dítěte a pokud splní zároveň podmínku příjmu rodiny do 2,4násobku životního minima.

K zásadní změně došlo od 1. 1. 2008 též u **pohřebného**, a to významným zúžením okruhu oprávněných osob. Před přijetím této změny dávka náležela osobě s trvalým pobytem na území České republiky, která vypravila pohřeb. Nově má nárok na dávku jen osoba, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti nebo rodiči nezaopatřeného dítěte, pokud uvedené osoby měly na území ČR ke dni úmrtí trvalý pobyt. Změna zákona způsobila razantní pokles vyplacených dávek z 3380 v roce 2006 na pouhých 128 dávek v roce 2010.

Z grafu 4.2 vidíme, že výrazně stoupá v posledních pěti letech také počet vyplacených dávek **odměny pěstouna**, podrobněji se však tomuto růstu a jeho důvodům budeme věnovat v kapitole Problémy SSP.

4.3 Sociální reforma roku 2011

Ministerstvo práce a sociálních věcí zpracovalo návrhy změn, které zahájí legislativní proces sociální reformy. Z velké většiny by měly nabýt účinnost od 1. ledna 2012. „Cílem těchto reformních kroků je zjednodušení systému, jeho zlevnění i zefektivnění, rozšíření možností kontroly a v neposlední řadě také komfortnější postup pro příjemce dávek,“ říká ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek. Zaveden bude jednotný formulář pro podávání žádostí o všechny dávky, bude určeno jedno výplatní místo, počet dávek bude značně zredukován, dojde k jejich agregaci do větších celků. Státní výdaje se budou snižovat nikoli na úkor příjemců dávek, ale primárně snížením nákladů na administraci systému.

Nástrojem k dosažení cílů jsou zejména tyto mechanismy:

- zavedení jednotného výplatního místa dávek,

- snížení počtu vyplácených dávek jejich agregací do větších celků,
- zavedení efektivního hodnocení příjmů žadatelů o dávky.

Tyto mechanismy budou promítnuty do všech relevantních agend MPSV.

Připravované legislativní změny lze rozdělit do následujících pilířů:

- sjednocení výplaty dávek,
- změny v oblasti péče a zabezpečení zdravotně postižených osob,
- změny v oblasti zabezpečení osob v hmotné nouzi,
- změny v oblasti práce a zaměstnanosti,
- změny v oblasti rodinné politiky a péče o děti.

PILÍŘ I. SJEDNOCENÍ VÝPLATY DÁVEK

MPSV připravilo záměr sjednocení procesu výplaty nepojistných dávek sociální ochrany, tak aby o těchto dávkách rozhodoval jediný orgán, jako jednotné místo kontaktu žadatelů o dávky, nikoliv celá řada různých orgánů státní správy a samosprávy, tak jako tomu je doposud. Tímto jediným orgánem by měl být podle návrhů MPSV Úřad práce ČR.

Seznam dnes vyplácených dávek na třech různých úrovních státní správy či samosprávy:

Úřad práce

- přídavek na dítě,
- příspěvek na bydlení,
- rodičovský příspěvek,
- porodné,
- pohřebné,
- dávky pěstounské péče.

Obecní úřad

- příspěvek na živobytí,
- mimořádnou okamžitou pomoc,

- doplatek na bydlení,
- příspěvek nevidomým na krmivo pro vodícího psa,
- příspěvek na užívání bytu a garáže.

Obecní úřad s rozšířenou působností

- příspěvek na péči,
- mimořádnou okamžitou pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením,
- jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek,
- příspěvek na úpravu bytu,
 - příspěvek na zakoupení, celkovou opravu a zvláštní úpravu motorového vozidla,
 - příspěvek na provoz motorového vozidla,
 - příspěvek na individuální dopravu,
- průkazy TP, ZTP a ZTP/P.

PILÍŘ II. ZMĚNY V OBLASTI PÉČE A ZABEZPEČENÍ ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH OSOB

MPSV plánuje změnu ve struktuře dávek, a to tak aby z nepřehledného spektra mnoha dílčích dávek pro zdravotně postižené, které byly posuzovány a poskytovány samostatně u několika orgánů, vznikly nově pouze dvě agregované dávky:

- opakující se příspěvek na mobilitu,
- jednorázový příspěvek na zvláštní pomůcky.

Oba tyto příspěvky by měl posuzovat a vyplácet Úřad práce ČR.

Dávky, které by měly být agregovány do jednoho „**Příspěvku na mobilitu**“, dnes tvoří tyto dílčí příspěvky:

- příspěvek na úhradu za užívání garáže,
- příspěvek na individuální dopravu,
- příspěvek na zakoupení motorového vozidla,

- příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozila,
- příspěvku na provoz motorového vozidla.

Dávky, které by měly být agregovány do jednoho „**Příspěvku na pomůcky**“, dnes tvoří tyto dílčí příspěvky:

- příspěvek na opatření zvláštních pomůcek,
- příspěvek na úpravu bytu,
- příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla.

PILÍŘ III. ZMĚNY V OBLASTI ZABEZPEČENÍ OSOB V HMOTNÉ NOUZI

V oblasti hmotné nouze má dojít v letošním roce ke zpracování legislativních záměrů, které by měly zajistit zejména následující:

- sjednocení výplaty různých druhů dávek a zjednodušení jejich administrace pro lepší adresnost dávek,
- výplata dávek bude posuzována na základě příjmové situace nejenom konkrétní osoby v hmotné nouzi, ale též dalších osob, které k ní mají vyživovací povinnost s cílem podpořit odpovědnost v rámci rodiny a upřednostnit ji před odpovědností státu,
- možnost výplaty dávek prostřednictvím elektronického platebního prostředku, což by mělo zajistit větší kontrolu využití dávek a tedy jejich spotřebování na účel, ke kterému jsou určeny¹¹.

4.4 Kontrola dávek

Orgány SSP, které o dávce rozhodují nebo ji vyplácejí jsou oprávněny vykonávat kontrolní činnosti. Kontrolní činnost na ÚPO vykonává oddělení kontroly odboru kontrolního a právního. Při své kontrolní činnosti však přezkoumávají jen správnost a úplnost podkladů předložených právníckými a fyzickými osobami, nejsou oprávněny přezkoumávat podklady předložené jinými státními orgány, ale v případě pochybností nebo zřejmých nepřesností v předloženém dokladu tento jiný státní orgán mohou na údaje uvedené v dokladu upozornit.

Zaměstnancům právníckých nebo fyzických osob, kteří nesplní nebo poruší povinnost umožnit nahlížet do potřebných dokladů a poskytovat potřebnou součinnost, může být

¹¹ <http://www.portal.mpsv.cz/>.

uložena pořádková pokuta do výše 2.000,- Kč, a to i opětovně. Právnické a fyzické osoby mají povinnost bezplatně sdělovat na vyzvání orgánu státní sociální podpory potřebné údaje, které mají vliv na nárok na dávku a na její výši.

Fyzická osoba, která nesplní povinnost sdělit bezplatně údaje rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, dopustí se přestupku, za který ji může být uložena pokuta do 250.000,- Kč. Právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se nesplněním povinnosti sdělit bezplatně údaje rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, dopustí správního deliktu, za který ji může být uložena pokuta do 250.000,- Kč.

Fyzická osoba, kterou je oprávněná osoba, osoba společně posuzovaná nebo příjemce dávky, se přestupku dopustí tím, že nesplní povinnost osvědčit skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu nebo ohlásit změny v těchto skutečnostech. Výše zmíněná osoba se přestupku dopustí také tím, že se nepodrobí se stanovené lhůtě vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření. Za přestupek lze uložit pokutu do 10.000,- Kč.

V roce 2010 bylo řešeno 595 přestupků. Bylo uloženo 118 pokut v celkové částce 91.500,- Kč, z čehož bylo zaplacen 11 pokut ve výši 8.700,- Kč. 53 přestupků bylo řešeno napomenutím a 424 případů bylo odloženo, neboť odpovědnost za přestupek zanikla uplynutím prekluzivní lhůty 1 rok od spáchání přestupu nebo došlo k zaplacení přeplatku na exekucích a došlo tak k zániku nebezpečnosti přestupku a věc byla proto odložena.

Oddělení kontroly odboru kontrolního a právního prověřilo v roce 2010 v rámci vnější kontroly 38 právnických a fyzických osob. Kontrolou 1 948 potvrzených příjmů bylo zjištěno pochybení zaměstnavatele ve 301 případě a byly vyčísleny přeplatky v částce 50.841,- Kč.

Výstupem z kontroly je protokol v písemné formě, na jehož základě se opraví v databázi dávek SSP příjmy dle zjištěného stavu a celá dávka se přehodnotí. Přehodnocením se zjistí, zda na dávce vznikl přeplatek, doplatek a nebo se výše dávky nezměnila.

Pokud dávka byla přiznána, ale nebyla vyplacena nebo byla vyplacena v nižší částce, než ve které náležela, nebo v případě, že bylo přiznání dávky neprávem odepráno, dávka se přizná, zvýší a vyplatí ode dne, od kterého náleží, nejvýše však o tři roky na zpět ode dne, kdy uvedenou skutečnost příslušný orgán zjistil nebo ode dne, kdy o zvýšení dávky nebo o přiznání dávky oprávněná osoba požádala.

Pokud se však zjistí, že dávka nenáleží nebo náleží v nižší výši, než v jaké byla přiznána nebo je vyplacena, dávka se odejme, nebo sníží, a to ode dne následujícího po dni,

kterým uplynulo období, za které již byla vyplacena. Zjistí-li se, že přeplatek byl zaviněn příjemcem dávky nebo osobou s ním společně posuzovanou je vydáváno rozhodnutí o vrácení neprávem přijaté dávky.

Přeplatky na dávkách nejsou zanedbatelné, k 31. 12. 2010 dosáhly výše 7.832.838 Kč. Počet pohledávek nerovná se počet dlužníků, ten je nižší, stává se, že jedné osobě vznikl přeplatek na více dávkách. Z uvedeného finančního vyčíslení dluhu je zřejmé, že opravdu nejde o malé peníze. K přeplatkům dochází v podstatě z jediného důvodu: lidé, kteří dávky státní sociální podpory pobírají, nerespektují závazek, který podepsali při podávání žádosti o příslušnou sociální dávku. Jedná se o povinnost ohlásit do 8 dnů odboru státní sociální podpory změny, které v jejich situaci nastaly. Například byl dodatečně příjemci dávky vyměřen mnohem vyšší příjem než přiznal původně nebo dítě ukončilo studium či bylo odebráno z rodiny a ta tedy nemůže nadále pobírat dětský příspěvek atd.

4.5 Informační systém

MPSV je správcem informačního systému o dávkách SSP a jejich výši, o poživatelích těchto dávek a žadatelích o tyto dávky a osobách s nimi společně posuzovaných. Údaje z tohoto informačního systému sděluje ostatním orgánům v souvislosti s řízením o dávkách, a to v rozsahu nezbytném pro provádění SSP.

Orgány SSP jsou oprávněny zpracovávat údaje potřebné pro rozhodování o dávkách a jejich výplatu včetně osobních údajů, a to v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup a zároveň zajišťujícím ochranu osobních údajů.

MPSV uvedlo prostřednictvím zelených linek do provozu hlasový informační systém. **Zelená linka pro veřejnost je 800-1-89810.** Náklady na provoz tohoto systému hradí MPSV. Občanům z celé ČR jsou po celých 24 hodin denně zdarma (s výjimkou přístupů z mobilních telefonů, které jsou zpoplatňovány) podávány informace o dávkách SSP.

Všech 331 informačních kiosků v celé ČR disponuje **elektronickým orientačním a informačním systémem pro nevidomé a slabozraké TYFLOSET**. Samoobslužná zařízení na první pohled vypadají jako bankomaty, místo peněz však poskytují zdarma informace o zaměstnanosti a státní sociální podpoře, včetně jednotlivých dávek. Kiosky lidé najdou zpravidla poblíž vchodů nebo v klientských centrech úřadů práce a na pracovištích státní sociální podpory.

Občanům slouží již od 1. ledna 2005 **Integrovaný portál MPSV**. Portál poskytuje především ucelené informace z oblasti zaměstnanosti a státní sociální podpory. Nabízí také informace o možnostech zaměstnání v Evropské unii a Evropském hospodářském prostoru. Zájemci zde naleznou mimo jiné také údaje o sociálním zabezpečení občanů v sekci Česká správa sociálního zabezpečení a další informace z resortu práce a sociální politiky.

Portál je možné nalézt třemi způsoby:

- zadáním elektronické adresy <http://portal.mpsv.cz>,
- přes adresu www.mpsv.cz a odsud pak přes výše uvedený odkaz nebo přes odkaz EURES či Služby zaměstnanosti,
- zájemci mohou využít také adresy elektronické verze resortních novin Práce a sociální politika www.noviny-mpsv.cz a přes sekci „Vyberte“ se mohou dostat na stránky portálu.

MPSV myslelo i na ty, kteří nemají stabilně přístup k internetu – na všech úřadech práce jsou zdarma k dispozici **samoobslužné počítače a informační kiosky**. Na tomto portálu slouží k usnadnění komunikace občanům aplikace Elektronické formuláře pro státní sociální podporu. Umožňuje vyplnění formulářů přímo na počítači, kontrolu zadaných údajů a následný tisk nebo uložení formuláře. Z aplikace je rovněž možné vytisknout či uložit prázdné formuláře. Vybrané formuláře je také možné podat elektronicky podepsané elektronickým podpisem vytvořeným na základě kvalifikovaného certifikátu nebo je lze odeslat pomocí systému datových schránek.

SSP používá komplexní **celorepublikový informační systém OKdávky**, který zpracovává vyplácení dávek státní sociální podpory. Funguje již od počátku systému státní sociální podpory na území ČR, tj. od října 1995. Systém funguje na třech základních hierarchických úrovních, kterými jsou:

- vzdálená kontaktní místa - přibližně 390 míst v obcích, jež byly zvoleny s ohledem na dobrou dostupnost pro klienty,
- lokální kontaktní místa - 98 pracovišť spadajících mimo území Prahy pod 76 úřadů práce, na území Prahy pod 22 městských částí,
- centrální úroveň – MPSV.

V rámci systému OKdávky zpracovávají úředníci na kontaktních místech zhruba 2 miliony nově podaných žádostí ročně. V databázích kontaktních míst jsou evidovány zhruba tři čtvrtiny obyvatelstva ČR, ať už jako příjemci některé z dávek, nebo jako tzv. společně posuzované osoby. Tento systém se stále dotváří systém podle potřeb a požadavků MPSV a na základě legislativních změn.

4.6 Problémy odboru SSP a možnosti jejich řešení

Každý region v ČR má svá specifika týkající se jak polohy uvnitř státu, tak historického vývoje daného území i počtu obyvatel a jeho struktury a složitý komplex všech těchto na sebe vzájemně působících podmínek má zásadní vliv na utváření konkrétní situace státní sociální podpory. Každé pracoviště SSP se proto potýká s odlišnými problémy a samozřejmě i způsoby řešení těchto problémů jsou v různých regionech odlišné.

4.6.1 Organizační problémy

Jak už bylo výše uvedeno, jsou v Ostravě z důvodu velkého počtu obyvatel tři kontaktní místa SSP. Dalo by se přepokládat, že správní obvody spadající pod určité kontaktní místo jsou vytvořeny tak, aby měl občan co nejbližší ke svému dávkovému pracovníkovi. Ve skutečnosti tomu ale tak není (viz. příloha č. 5). Kontaktní místo pro západ města se nenachází v žádném městském obvodu této části města, ale až v Ostravě-Mariánských Horách. Občané Poruby, Třebovic i ostatních příslušných obvodů a obcí tak musí dojíždět za svými pracovníky přes půlku města. Absurditu správních obvodů podtrhuje také fakt, že i obyvatelé Mariánských Hor nemůžou své žádosti o dávky vyřídit v místě svého bydliště, kde se nachází kontaktní místo pro západ města, ale musí dojíždět do centra města. Stejný problém s dojížděním se týká také obyvatel Ostravy-Zábřehu. I oni musí cestovat za svým dávkovým specialistou do centra Ostravy, i když mají ve svém obvodu kontaktní místo pro jih města. Tyto problémy jsou způsobeny tím, že při hledání vhodných objektů pro umístění odloučených pracovišť je pro ÚPO na prvním místě finanční stránka pronájmu před pohodlím svých klientů.

Jako problém vidím i to, že přestože je odbor SSP součástí ÚPO, jednotlivá kontaktní místa SSP nejsou ve stejných objektech jako pobočky úřadu práce, ale jsou v pronajatých objektech, které jsou většinou nevyhovující. Nelze tak provádět žádné stavební úpravy, které by zpříjemnily podmínky jak pracovníkům, tak i klientům a takovéto objekty jsou pro ÚPO finančně náročné. Umístění pobočky a kontaktního místa pro západ města do jedné budovy

je přitom zcela logické, neboť tato pracoviště mají stejnou územní působnost. Územní působnost zbývajících poboček a kontaktních míst není sice totožná, ale tyto správní obvody jsou si velice podobné a příslušná pracoviště jsou blízko sebe.

Odloučená pracoviště se také potýkají s otázkou pomalého řešení situací, které vyžadují spolupráci s jinými pracovišti. Například při technických poruchách počítačů dochází k časovým prodlevám, jelikož technici na těchto pracovištích nejsou a musí dojíždět z centra města a ne vždy je k dispozici volný automobil. Pracovníci také často potřebují konzultovat svá rozhodnutí s hlavním metodikem, což lze pouze telefonicky či mailem a může tak dojít k nesrovnalostem.

Tyto problémy lze řešit mnoha způsoby, ovšem každý způsob má své klady a samozřejmě i zápory. Stále slyšíme o vytváření úřadů, které budou slučovat základní systémy sociální ochrany. Tyto úřady by měly poskytovat občanům podporu v nezaměstnanosti, podporu osobám se zdravotním postižením, dávky v sociální nouzi spolu s rodinnou dávkou a rodičovský příspěvek. Takový úřad by měl smysl pouze tehdy, pokud by se sloučila jednotlivá pracoviště nejen na papíře, ale občan by našel v jedné budově nejen pomoc v případě ztráty zaměstnání, ale i v případech tíživé sociální situace. Domnívám se, že městské obvody by měly vyjít vstříc snahám o vytvoření takových center pomoci občanům například poskytnutím vhodného objektu. Sloučení by znamenalo nejen značnou úsporu finančních prostředků, ale vyřešilo by i výše zmiňovanou izolovanost odloučených pracovišť.

4.6.2 Zneužívání dávek SSP

Zneužívání dávek je problémem nejen našeho města či kraje, ale celé republiky. Řešení této situace většina pravicových stran použila jako hlavní předvolební téma a i po volbách se mu politici aktivně věnují. Nejčastěji lidé dávky zneužívají tak, že mají další výdělečné aktivity a z nich plynoucí příjmy, které se snaží zamlčet či nepřiznávají všechny osoby společně bydlící v bytě.

Alarmující je i nový způsob některých sociálně slabých rodin, jak si zvýšit rodinný rozpočet. Celé rodiny, od malých dětí až po prarodiče, žijí pod jednou střechou, ale babička jednoho dne na úřadě ohlásí, že by si ráda vzala do pěstounské péče jedno z dětí. Fakticky se nic nemění a finančně jde o změnu velkou. Soud ustanoví babičku poručníkem (pěstounem) a úřad ji poskytne pěstounské dávky a řadu dalších příspěvků, protože se „papírově stará“ o dítě ona a ne biologičtí rodiče. Z provedené analýzy vývoje pěstounských dávek v letech 2006 až 2010 (tab. 4.2) je patrný meziroční nárůst, jak v počtu

příjemců dávek, tak i ve výši výdajů na dávky pěstounské péče. Je zřejmé, že tuto díru v zákoně využívá stále více lidí.

Ostravský magistrát se podle mluvčí Andrei Vojkovské snaží tento problém řešit tak, že pokud se zdá požadavek na pěstounskou péči sociální pracovníci účelový, zanesou to do spisu a takový návrh nepodpoří. O dávkách však rozhoduje soud a ten bývá vstřícnější, často tak odmítavé stanovisko „přebije“.

Tab. 4.2: Vývoj pěstounských dávek v letech 2006 - 2010

Dávka (počet žádostí)	2006	2007	2008	2009	2010
Príspevek na úhradu potřeb dítěte	4021	4518	4793	5419	5857
Odměna pěstouna	3459	4032	4512	5311	5910
Príspevek při převzetí dítěte	55	64	84	113	95
Príspevek na zakoupení motorového vozidla	1	2	4	6	2
Celkem dávky pěstounské péče	7536	8616	9393	10849	11864
Dávka (v tis. Kč)	2006	2007	2008	2009	2010
Príspevek na úhradu potřeb dítěte	15597	18422	19855	22686	24918
Odměna pěstouna	7578	14603	16547	19362	21408
Príspevek při převzetí dítěte	435	519	714	983	824
Príspevek na zakoupení motorového vozidla	100	116	382	449	88
Celkem dávky pěstounské péče	23710	33660	37498	43480	46228

Zdroj: Vlastní zpracování dle <http://www.portal.mpsv.cz/>.

Zneužívání dávek bohužel nahrává také samotná vláda, která chce snížit počet dětí, které v Česku končí v kojeneckých ústavech. Navrhuje ještě více zvýhodnit pěstounské rodiny a to tak, že se z pěstounských dávek stanou "odměny". Díky tomu se z pěstounských dávek nebudou strhávat například nezaplacené dluhy a pokuty, ale ani do nich nebude moci zasáhnout exekutor, jako se to v některých krajích a městech už dělá. "Zvláštní odměny" pěstounům také nebudou podléhat majetkovému testování, v němž se ověřuje, jestli člověk, který bere sociální podporu, je na tom opravdu tak špatně, jak uvádí. Testování sociálních dávek by mělo začít od roku 2012.

Zneužívání dávek by předně měla zabránit kontrola. Rozšíření, resp. zkvalitnění kontroly ale naráží na úpornou snahu vlády/ministerstva snižovat přímé náklady. Namísto, aby (byť rozšířená) kontrola šetřila výdaje státu na sociální věci, stát primárně šetří na kontrole a zneužívání dávek se zatím nedaří snižovat.

Principiálně lze zneužívání dávek zamezit hlavně změnou zákona. Nárok na odměnu za výkon pěstounské péče by neměl mít pěstoun, který je rodinným příslušníkem dítěte (např. prarodiče, sourozenci), zejména pokud bydlí na stejné adrese. Také soudy by měly

při rozhodování brát zřetel na vyjádření sociálního pracovníka, který zná poměry v rodině. Pokud se zdá být návrh na svěřením do péče účelový, měl by být soudem zamítnut.

5 ZÁVĚR

Sociální politika a politika zaměstnanosti sehrávají v současné rozšířené Evropské unii důležitou roli. Podmínkou dobré a funkční sociální politiky je odpovědná práce těch, kteří musí dbát na to, aby tato politika rychle a pružně reagovala na dané podněty trhu, či konkrétní situace. Jak každý ví, jednotlivé země neboli státy mají vypracovány vlastní sociální politiku, která vychází z jejich např. tradic či morálních kodexů.

Velmi důležitou úlohu v sociální politice má samotný stát, neboť právě tento stát zabezpečuje společenskou ochranu obyvatel, a také dbá na dodržování lidských práv a svobod. Jednotlivé státy takto zabezpečují a podporují konkrétní subjekty, které se dostaly

do těžké životní situace ne svou vinou a nedokážou ji úspěšně řešit, neboť např. zůstaly úplně bez finančních prostředků, či se staly dlouhodobě nezaměstnanými.

Stále naléhavěji je Česká republika konfrontována s některými nepříznivými vývojovými trendy: společnost stárne, roste a diferencuje se riziko nezaměstnanosti, zvyšuje se počet rozvodů, osamělých rodičů, a stále častěji selhává ve svých funkcích rodina. Vzhledem k těmto trendům i vzhledem k rostoucím rizikům nezaměstnanosti a příjmovým nerovnostem se vynořuje problém chudoby a sociálního vyloučení.

Sociální politika se v současnosti zaměřuje na eliminaci výše uvedených rizik a dosáhla nesporně řady pozitivních výsledků. Jejím nedostatkem je však skutečnost, že spoléhá převážně na přerozdělování a je zaměřena hlavně k odstranění negativních důsledků zmíněných rizik. V důsledku toho není dostatečně aktivním a dynamizujícím prvkem ve vývoji společnosti. Mnoho lidí se proto dostává do pastí závislosti na sociálních dávkách, někteří je dokonce zneužívají, zatímco jiní postrádají účinnou podporu ze strany společnosti.

Cílem práce bylo přiblížit fungování státní sociální podpory na základě odborné literatury a na základě analýzy vývoje dávek státní sociální podpory, metody komparace v časových řadách a metody dedukce zhodnotit vliv novelizací zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře na počty klientů odboru státní sociální podpory. Byly vymezeny problémy, se kterými se potýká odbor státní sociální podpory v Ostravě a navrženy způsoby jejich řešení. Bylo zjištěno, že problémy, se kterými se odbor potýká nevyřeší pouze právní úpravy, ale je také nezbytná spolupráce mezi jednotlivými institucemi.

Problematika státní sociální podpory je velmi rozsáhlá a politici by ji měli věnovat zvýšenou pozornost hlavně v souvislosti se současnou ekonomickou situací. Čas ukázal, že není nutné šetřit státní prostředky snižováním výše vyplacených dávek, ale hlavně lepší organizací a důslednou kontrolou. Ministr MPSV prosadil řešení v podobě „Superúřadu“ a tak 1. 4. 2011 vznikl Úřad práce České republiky a síť jeho krajských poboček. Od ledna příštího roku by měl tento úřad převzít také část agendy sociální pomoci poskytované v současnosti obcemi. Myšlenka vyřízení dávek na jednom úřadě je pěkná, ale otázkou je, kolik nás to všechno bude stát? A bude to opravdu pro občany přínosné? Cílem vzniku krajů a poslední reformy veřejné správy bylo přece co nejvíce přiblížit rozhodování občanům. Obce jsou nyní občanům nejbližší a proto jsou také schopny nejlépe řešit jejich problémy a vyřizovat žádosti, i ty o sociální dávky, a to s osobní znalostí místních poměrů a sociální

potřebnosti žadatele o dávku. Proč by tedy úřady práce měly od obcí tuto agendu sociálních dávek přebírat???

Navrhovala bych spíše zlepšit organizaci v již fungujících úřadech a zaměřit se hlavně na zneužívání dávek. Nejedná se ale pouze o důslednější kontrolu, ale i o změnu samotné legislativy, která tomuto zneužívání nahrává. Důležité je také zlepšit spolupráci mezi jednotlivými úřady i mezi samotnými státy. SSP v Ostravě se totiž potýká nejen se zneužíváním již zmiňovaných pěstounských dávek, ale také s problémem neoprávněného pobírání dávek romskými spoluobčany, kteří sociálních výhod využívají nejen v ČR, ale i v zemích Evropské unie, nejčastěji pak v Anglii a v Irsku. Dávkové pracovnice mají bohužel špatné zkušenosti se spoluprací s úřady zmiňovaných zemí, jejich žádosti o součinnost většinou končí nejspíše v koši a zmiňovanému zneužívání tak lze jen těžko zamezit.

Pracovníci SSP v Ostravě se však musí potýkat i s jinými problémy, než je zneužívání dávek. Nedostatek financí například způsobil, že kontaktní místa nejsou vždy v příslušném správním obvodu a občané tak musí se svými žádostmi o dávky složitě cestovat přes půlku města. I když je SSP součástí ÚPO, nejsou příslušná dislokovaná pracoviště ve společných objektech, což dělá klientům značné problémy.

Ideálním řešením tohoto problému by bylo nalezení 3 dostatečně velkých objektů v Ostravě-Porubě, v Moravské Ostravě a v Ostravě-Zábřehu, které by úřadu například poskytl radnice příslušných městských obvodů. Stále častěji vidíme, že objekty, které dříve sloužily jako školská a zdravotní zařízení většinou končí jako diskotéky či prodejny vietnamských trhovců a posléze jsou v dezolátním stavu okupovány bezdomovci. Myslím si, že by starostové měli tyto objekty pronajmout za symbolickou částku ÚPO a tím tak svým občanům zajistit lepší přístup k jeho službám.

ÚPO již započal jednání k nalezení vhodných objektů, bohužel finanční situace a započatá reorganizace úřadů práce tato jednání přerušila. V příštím roce plánované převzetí části agendy sociální pomoci poskytované v současnosti obcemi přinese pravděpodobně i rozšíření personální základny a tak čekají úřad nelehké úkoly v oblasti organizační, materiálně technického vybavení a bude nutné také vytvoření jednotné databáze všech dávek.

SEZNAM ZDROJŮ

Knihy

- 1) BŘESKÁ, N.; BURDOVÁ, E.; VRÁNOVÁ, L. Státní sociální podpora. 7. vyd. Olomouc: ANAG, 2001. 214 s. ISBN 978-80-7263-609-9.
- 5) BŘESKÁ, N.; BURDOVÁ, E.; VRÁNOVÁ, L. Státní sociální podpora. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 235 s. ISBN 978-80-7263-609-9.
- 3) ČÁP, P. a kolektiv. Fakta o sociálně ekonomickém rozvoji Československa po roce 1945. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1985. 207 s.
- 4) OCHRANA, F.; PAVEL, J.; VÍTEK, L. a kolektiv. Veřejný sektor a veřejné finance. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 259 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
- 5) PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- 6) REKTOŘÍK, J. Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2002. 264 s. ISBN 80-86119-60-2.

Legislativa

- 7) Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.
- 8) Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.
- 9) Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- 10) Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.
- 11) Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.
- 15) Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.
- 16) Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje

- 17) Internetové stránky Úřadu práce v Ostravě ze dne 20. února 2011. Dostupné z WWW:
<[http:// www.úřad práce v ostravě/](http://www.úřad.prace.v.ostravě/) >
- 18) Internetové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 25. února 2011. Dostupné z WWW: <[http:// www. portal mpsv.cz/](http://www.portal.mpsv.cz/)>
- 19) Internetové stránky Jaromíra Drábka ze dne 10 března 2011. Dostupné z WWW:
<[http:// www.jaromirdrabek.cz/](http://www.jaromirdrabek.cz/)>
- 20) Internetové stránky Města Ostravy ze dne 5. března 2011. Dostupné z WWW:
<[http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste/logo-mesta- ostravy](http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste/logo-mesta-ostravy)>
- 21) Internetové stránky OK systému ze dne 8. ledna 2011. Dostupný z WWW:
<[http:// www.oksystem.cz/produkty/okdavky/](http://www.oksystem.cz/produkty/okdavky/)>
- 22) Internetové stránky Úřadu pro publikace Evropské unie ze dne 20. dubna 2011. Dostupný z WWW: http://www.2010againstopoverty.eu/extranet/Eurobarometre_091216_CS.pdf

Interní dokumenty Úřadu práce v Ostravě

- 23) Metodický pokyn 2-2008 – Zpracování a oběh účetních dokladů.
- 24) Kolektivní smlouva z března 2010.
- 25) Výroční zpráva 2006.
- 26) Organizační řád.
- 27) Návrh organizačního řádu (1. 4. 2011).

Ostatní

- 27) FACHINELLI, H. Sociální politika v zemích EU. VŠB – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2006.

SEZNAM ZKRATEK

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
ESF	Evropský sociální fond
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
KP ÚP ČR	Krajská pobočka Úřadu práce České republiky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
PO	požární ochrana
SSP	Státní sociální podpora
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
ÚPO	Úřad práce v Ostravě.

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11.5.2011

.....
Martina Kubaláková

Adresa trvalého pobytu studenta:

30. dubna 542

742 83 Klimkovice

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Fotografie – pobočka ÚPO – Centrum.

Příloha č. 2: Fotografie – pobočka ÚPO – Vítkovice.

Příloha č. 3: Fotografie – pobočka ÚPO – Jih.

Příloha č. 4: Fotografie – kontaktní místo SSP – Centrum.

Příloha č. 5: Kontaktní místa SSP v Ostravě a jejich správní obvody.

Příloha č. 6: Pobočky ÚPO a jejich správní obvody.

Příloha č. 7: Vývoj vyplácených dávek SSP v Ostravě v letech 1996 – 2009.

Příloha č. 8: Organizační struktura ÚPO před 1.4.2011.

Příloha č. 1: Fotografie – pobočka ÚPO – Centrum.

Zdroj: http://mm.denik.cz/57/06/urad_prace_ostrava1_denik_clanek_solo.jpg

Příloha č. 2: Fotografie – pobočka ÚPO – Vítkovice.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Příloha č. 3: Fotografie – pobočka ÚPO – Jih.

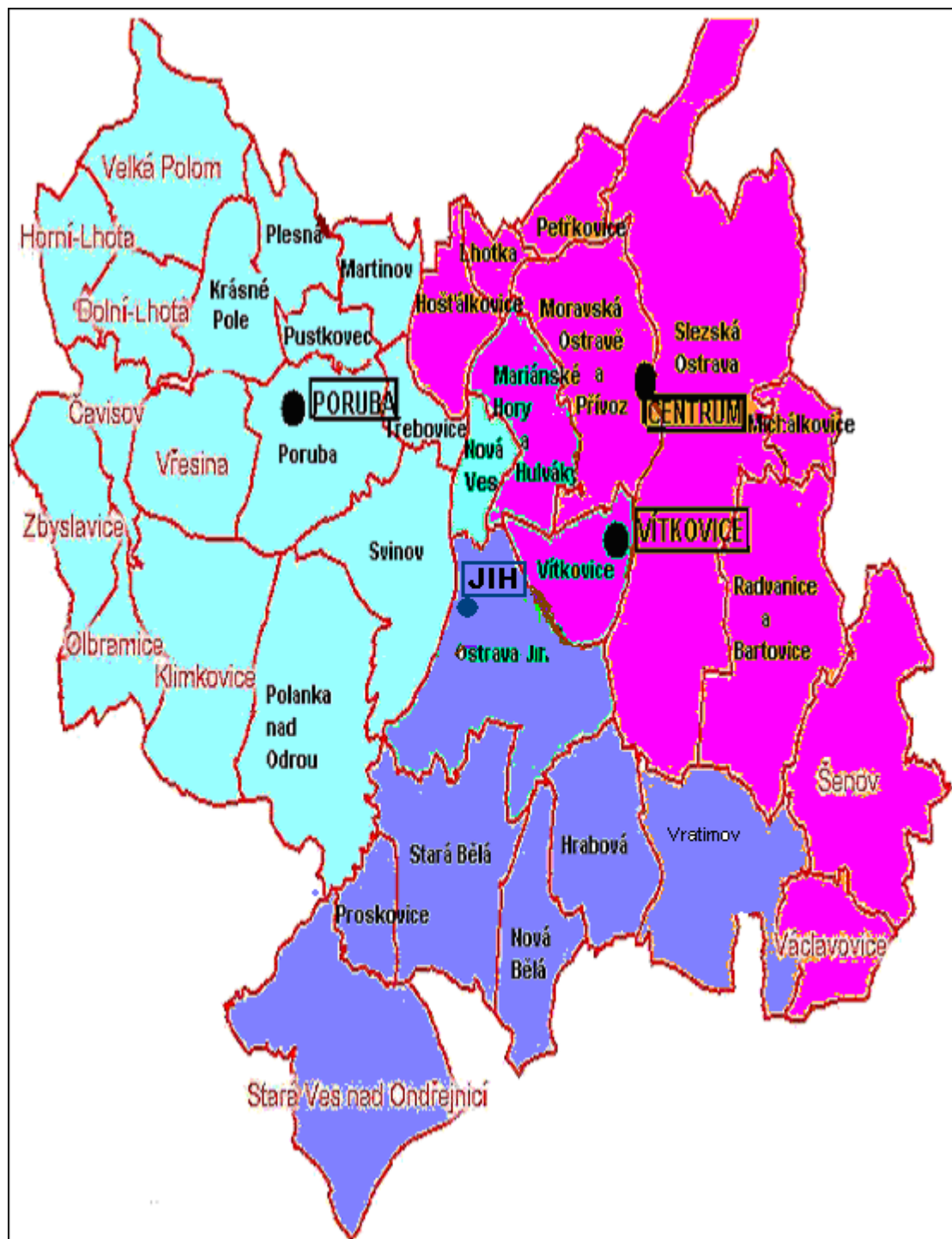
Zdroj: Vlastní zpracování.

Příloha č. 4: Fotografie – kontaktní místo SSP – Centrum.

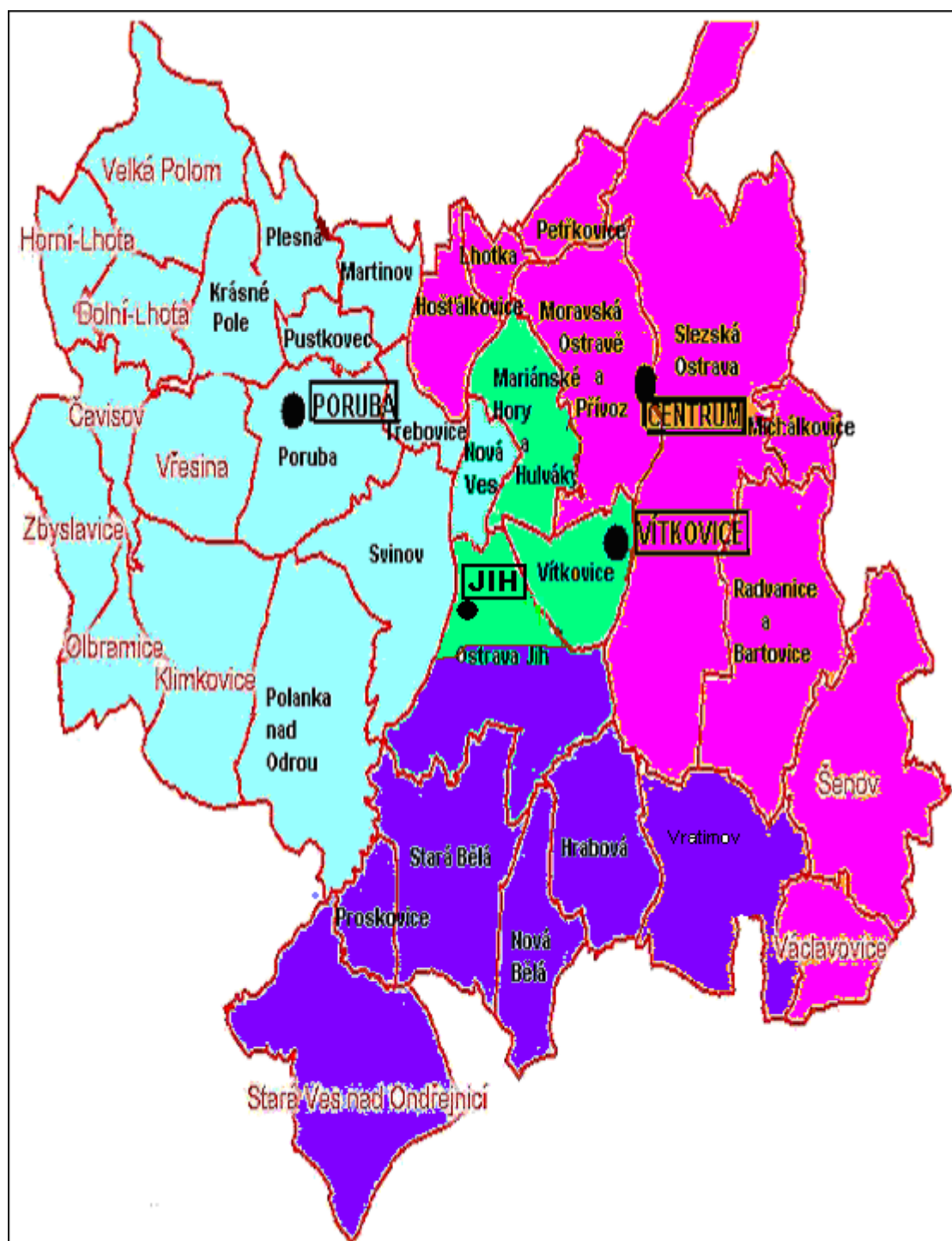
Zdroj: http://mm.denik.cz/57/8d/urad_prace_ostrava2_denik_clanek_solo.jpg.

Příloha č. 5: Kontaktní místa SSP v Ostravě a jejich správní obvody.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Příloha č. 6: Pobočky ÚPO a jejich správní obvody.

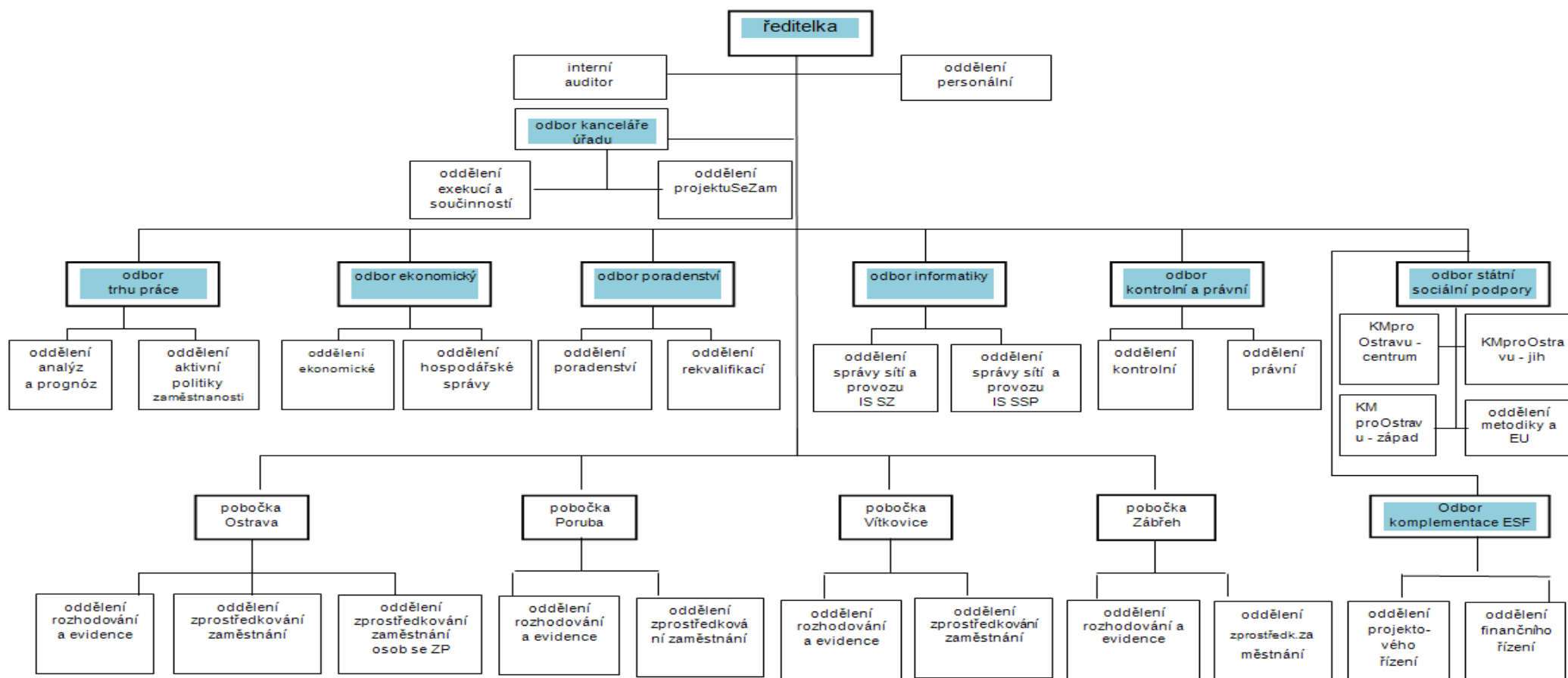
Zdroj: Vlastní zpracování.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Přídavek na dítě	11124	12495	11493	12474	12748	12799	13353	12519	11790	11195	11 033	10 236	6 232	4 736
Sociální příplatek	5691	6224	6273	6251	6199	6041	6271	5822	5262	4779	4 418	4 607	3 174	2 962
Příspěvek na bydlení	677	813	1367	2084	2518	2698	3028	2835	2548	2459	2 287	1 565	1 619	2 280
Příspěvek na dopravu	839	938	947	994	1045	1173	1298	1267	856	-3	-1	-	-	-
Rodičovský příspěvek	7354	7612	7780	7718	7691	7701	8022	7964	10425	12627	13 526	28 690	28 294	28 586
Zaopatřovací příspěvek	33	25	23	19	15	14	14	8	3	-	-	-	-	-
Dávky pěstounské péče	144	154	233	315	339	336	394	407	427	467	585	771	844	922
Porodné	483	525	563	566	581	616	791	807	832	895	1 591	2 097	1 647	1 579
Pohřebné	347	331	519	543	540	528	529	549	525	533	513	509	71	17
Jiné dávky	1625	121	441	363	179	6	-	-	-	--	65	57	2	

Příloha č. 7: Vývoj vyplácených dávek SSP v Ostravě v letech 1996 – 2009 (v tis.).

Pramen: Vlastní zpracování.

Příloha č. 8: Organizační struktura ÚPO před 1.4.2011.

Zdroj: Vlastní zpracování.